

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

สุวรรณรา นาทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2562

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

สุวรรณรา นาทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เสนอโดยนางสาวสุวรรณา นาทอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

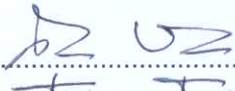

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธาสินี ศิริโกคาภิรมย์) และการจัดการทรัพย์สิน
วันที่ 15 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 และรายได้

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ภัศยกร เลาสวัสดิกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อภิสรร์ ภาชนะวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ
ชื่อนักศึกษา	สุวรรณา นาทอง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี และ 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 358 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.903 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหรร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Problems in School-Based Management as Perceived by School Administrators and Teachers under the Office of Lop Buri Primary Educational Service Area
Thesis Advisors	Dr. Apison Pachanavon Dr. Sunchai Chucheeep
Name	Suwanara Nathong
Program	Educational Administration
Academic Year	2019

ABSTRACT

The research aimed to 1) study problems in school-based management as perceived by school administrators and teachers under the Office of Lop Buri Primary Educational Service Area; and 2) compare the problems in school-based management when classified the respondents' work position, gender, age, educational level, work experience, and school size. Drawn by stratified random sampling, the sample included 358 school administrators and teachers under the Office of Lop Buri Primary Educational Service Area during the academic year 2019. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.903. Data were analyzed in terms of mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

Findings indicated that:

1. The problems in the school-based management were at a low level.
2. Overall, the problems in the school-based management when classified by age were significantly different ($p < .05$); however, when classified by work position, gender, educational level, work experience, and school size, they were not different.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม ทิศนะของผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความอนุเคราะห์ ความกรุณา ความใส่ใจ และความช่วยเหลือแนะนำ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. อภิสรร์ ภาชนะวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่ เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ เชี่ยวชาญซึ่งได้แก่ อาจารย์ ดร. อภิสรร์ ภาชนะวรรณ อาจารย์ ดร. เสริมทรัพย์ วรปัญญา อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ อาจารย์ ดร. ภัสยกร เลาสวัสดิกุล และอาจารย์ ดร. ปณิตา เนื่องพะยอม ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบ ความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยและขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้าน ต่างๆ แก่ผู้วิจัยและให้ความร่วมมือในส่วนของคุณข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ รวมทั้ง ขอขอบพระคุณเจ้าของตำรา เอกสาร งานวิจัยทุกเล่มที่ได้นำมาอ้างอิง

สุวรรณา นาทอง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารสถานศึกษา.....	9
ความหมายของการบริหาร.....	9
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	11
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	12
ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	17
ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	17
ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	19
กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	21
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	26
หลักการกระจายอำนาจ.....	26
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	29

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน.....	33
หลักการบริหารตนเอง.....	36
หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
งานวิจัยในประเทศ.....	43
งานวิจัยต่างประเทศ.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	54
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	55
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
สมมติฐานการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87

	หน้า
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่องานวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามเพื่องานวิจัย.....	107
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	113
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ.....	115
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือ ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในงานวิจัย.....	124
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	127

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู ปี 2561.....	54
ตาราง 2	จำนวนร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
ตาราง 3	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจ.....	64
ตาราง 4	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	65
ตาราง 5	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน.....	66
ตาราง 6	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ด้านการบริหารตนเอง.....	68
ตาราง 7	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	69
ตาราง 8	ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ภาพรวม.....	70
ตาราง 9	เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง.....	71
ตาราง 10	เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี จำแนกตามเพศ.....	71

<p>ตาราง 11</p>	<p>เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ ผู้บริหารสถาน ศึกษและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ.....</p>	<p>72</p>
<p>ตาราง 12</p>	<p>ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ ในด้านที่ 5 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล.....</p>	<p>73</p>
<p>ตาราง 13</p>	<p>เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ ผู้บริหารสถาน ศึกษและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....</p>	<p>73</p>
<p>ตาราง 14</p>	<p>เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ ผู้บริหารสถาน ศึกษและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....</p>	<p>74</p>
<p>ตาราง 15</p>	<p>เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ ผู้บริหารสถาน ศึกษและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....</p>	<p>75</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552, หน้า 5) และได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา ทั้งในด้านสิทธิเสรีภาพ ของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการศึกษาอันเป็นหลักการ พื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก จึงได้กำหนดเป้าหมายและหลักการ สิทธิและโอกาส ระบบ การศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา โครงการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูประบบ การบริหารการศึกษานั้น มุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนให้มากที่สุด ให้ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การจัดการศึกษา แนวคิดดังกล่าวตรงกับแนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-

Based Management หรือ SBM) หรือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษา มีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจ ที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคล ที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด วอริชเทสเตอร์ (Wohlstetter, 1995, abstract) ซึ่งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดใหม่ ทำให้โรงเรียนต้องการมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียน จากการรอรับคำสั่งจากหน่วยงานระดับสูงกว่า มาเป็นการบริหารที่ริเริ่มด้วยตนเอง โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารโรงเรียนมากขึ้น บรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนก็จะมี การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนจะมีความยุ่งยากซับซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับ ขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่การบริหารก็ค่อนข้างซับซ้อน เพราะมีนักเรียนมาก ครูมาก และบุคลากรอื่นๆ ก็มาก ปริมาณงานก็ย่อมจะมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีประสบการณ์ในการบริหารแล้ว ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อการบริหาร ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา ซึ่งโดยหลักการแล้วผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย น่าจะต้อง เริ่มต้นจากสถานศึกษาขนาดเล็ก ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่สถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งการบริหารจะมีความซับซ้อน มากไปกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก สถาบันทางการศึกษาหน่วยย่อยที่สุดและสำคัญที่สุด คือโรงเรียน มีผู้นำคือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ที่จะนำครูและโรงเรียนให้ มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป (ชาลี มณีศรี, 2542, หน้า 135)

ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากจะยึดหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้ว เงื่อนไข ความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กฎระเบียบที่จะนำสู่การปฏิบัติจะต้องมีความชัดเจนนำไปปฏิบัติได้และจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหาร การศึกษาต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีประสิทธิภาพสูงสุด นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2548, หน้า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบการบริหาร ที่เปลี่ยนฐานการตัดสินใจ การบริหารจากหน่วยบริหารกลาง ไปสู่โรงเรียนโดยการกระจายอำนาจ แบบมอบอำนาจ (delegating decentralization) หรือการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ (autonomy decentralization) และเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการปรับปรุงการศึกษา ประกอบด้วย 1) การกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่หน่วยปฏิบัติการโดยตรง ซึ่งหมายถึงโรงเรียนหรือสถานศึกษา 2) การบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วม จากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ซึ่งนิยมเรียกว่าการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้ประชาชนและชุมชน 3) การบริหารจัดการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มากที่สุดและเป็นการ บริหารที่สามารถตอบสนองลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละโรงเรียนที่

แตกต่างกันได้มากที่สุด อีกทั้งยังมีความเหมาะสม รวดเร็วและทันการณ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management) ในปัจจุบันอยู่ในระบบการกระจายอำนาจแบบมอบอำนาจเป็นหลัก และที่สำคัญคือเป็นการมอบอำนาจแบบเบ็ดเสร็จและมีหน่วยบริหารกลางกำกับอยู่ตลอดเวลา ทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นเพียงในนาม การปฏิบัติจริงยังมีข้อจำกัดอยู่ (สมาน อัครภูมิ, 2543, หน้า 7) แม้ว่าการศึกษาของไทยจะไปได้เริ่มเป็นจริงเป็นจัง และกว้างขวางขึ้นมาเป็นเวลานานพอสมควร และได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในอนาคต และได้สรุปหลักการทั่วไปในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจ 2) การมีส่วนร่วม 3) การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) การบริหารตนเอง 5) การตรวจสอบและถ่วงดุล อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) การบริหารจัดการศึกษา ในระดับโรงเรียนหรือสถาน ศึกษาของประเทศไทย นับได้ว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ค่อนข้างมาก พิจารณาได้ดังนี้ 1) ปัญหาการรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนของประเทศต้องขึ้นตรงต่อกรมหรือสำนักงานในส่วนกลาง ซึ่งเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารตนเองทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร และ 2) ผู้บริหารไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำหน้าที่เป็นเพียงตัวแทนของส่วนกลาง เป็นผู้ประสานงานมากกว่าจะเป็นผู้บริหาร เมื่อพูดถึงบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารทั้ง 5 ประการ คือ งานการเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานการเงินและงานสัมพันธ์ชุมชนจะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาของไทยมีอำนาจในการตัดสินใจเพียงน้อยนิด (สุพล จอกทอง, 2550, หน้า 21) สอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากกว่า 9,000 แห่ง ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยปัญหาส่วนใหญ่มาจากการได้รับงบประมาณค่อนข้างน้อย และไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังพบปัญหาสถานศึกษาไม่มีผู้บริหาร ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญมากในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) เป็นวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ นำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยรูปแบบการบริหารงานของแต่ละโรงเรียนมีแนวทางและปัญหาต่างกันอย่างออกไปตามบริบทของโรงเรียน และมีจุดมุ่งหมายให้กระบวนการบริหารงานโรงเรียนในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานทุกด้านในโรงเรียนโดยเฉพาะงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานโรงเรียนและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังผลการวิจัยของเสาร์ วงศ์กระจ่าง (2549, หน้า 74) พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับผลสำเร็จการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3 โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 สอดคล้องกับวิจัย เรื่อง กรณีศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนขนาดเล็ก) โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านความร่วมมือจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนของทุก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สามารถแก้ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนครูงบประมาณไม่เพียงพอ และขาดสื่อเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทร์จิรา จูมพลหล้า, 2557, หน้า 19)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางสู่การปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม กระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวการกระจายอำนาจ ให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2561 แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,581 คน รวมเป็น 1,718 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2561) และผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 119 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,553 คน รวมเป็น 1,672 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2561) รวมทั้งสิ้น 3,390 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 256 คน และครูจำนวน 3,134 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) จึงใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, pp.727-728) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 358 คน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 50 : 50 โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 50 จำนวน 179 คน และครุร้อยละ 50 จำนวน 179 คน แล้วจึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables)

2.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

2.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.3 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30-40 ปี
- 3) สูงกว่า 40 ปี

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี / เทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี

2) 10-20 ปี

3) มากกว่า 20 ปี

2.1.6 ขนาดของสถานศึกษา

1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)

2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)

3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม (independent variables) ได้แก่ ปัญหาและแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกเป็นแนวทาง 5 ประการ ได้แก่

2.2.1 การกระจายอำนาจ

2.2.2 การมีส่วนร่วม

2.2.3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

2.2.4 การบริหารตนเอง

2.2.5 การตรวจสอบและถ่วงดุล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหา หมายถึง ประเด็นที่เป็นอุปสรรค ความยากลำบาก ความต้านทาน หรือความ ทำทนาย

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปฏิรูปการศึกษาโดย การกระจายอำนาจจากรัฐไปสู่สถานศึกษา เน้นโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่สถานศึกษานั้นมี อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความเป็นอิสระมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ สั่งการ ทั้งในด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป บริหารงานแบบ ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมโดยร่วมกันทำงานในรูปของคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหาร เพื่อตอบสนองกับความต้องการของทุกฝ่าย และสถานศึกษาจะต้อง มีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา ซึ่งแนวทาง 5 ประการ ดังนี้ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการ คืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง ด้านหลักการตรวจสอบและ ถ่วงดุล

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ไม่ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยในการวิจัยนี้ได้แบ่งปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจในการบริหารต่างๆ จากองค์กรปกครองส่วนกลางให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นหรือหน่วยงานระดับล่างรับผิดชอบ รวมทั้งด้านการศึกษาระดับล่างมีอิสระในการตัดสินใจ

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานเพื่อทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมมาดำเนินการแสดงความคิดเห็น และรับผิดชอบต่ออย่างจริงจัง เพื่อให้ความร่วมมือในการบริหาร การตัดสินใจ และการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยเกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

3. การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาจากแนวคิดของคนกลุ่มต่างๆ ทำให้ได้สภาพข้อมูลของชุมชนว่า เป็นอย่างไร และมีความต้องการในเรื่องใด อย่างไรเมื่อสถานศึกษาได้ทราบข้อมูลเหล่านั้นแล้ว จะสามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

4. การบริหารตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนภายใต้การบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ พัฒนาการวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้อง เกิดความพึงพอใจ

5. การตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง สถานศึกษามีการจัดการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบภายนอก มีการรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล ซึ่งแม้จะแตกต่างหรือขัดแย้งกันก็นับว่ามีประโยชน์

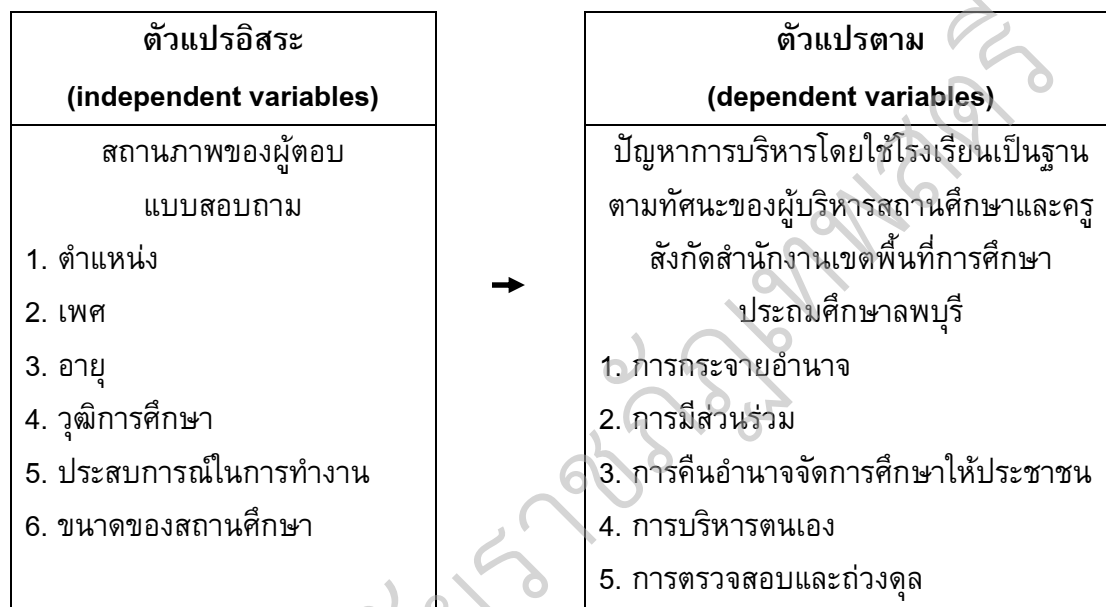
ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารกิจการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี ตามกรอบแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) ซึ่งประกอบด้วย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 2.3 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 3.1 หลักการกระจายอำนาจ
 - 3.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 3.3 หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
 - 3.4 หลักการบริหารตนเอง
 - 3.5 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

สมยศ นาวิการ (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ และสั่งการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การ และใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนด

เสนาะ ดีเยาว์ (2546, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การจูงใจและการควบคุมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรวัตถุให้บรรลุเป้าหมายขององค์การด้วยดี

วรนาถ แสงมณี (2546, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดโครงสร้างและจัดสายงานขององค์การ การชี้แนะ และการสั่งการ การควบคุม รวมถึงการใช้ทรัพยากรอื่นขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (goals) ขององค์การที่ได้กำหนดไว้

ศุภิสราพร สุชาติพิยะรัตน์ (2548, หน้า 33) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งงาน การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินให้ได้เป้าหมายที่ต้องการ

ยุทธ ไกยวรรณ (2550, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกิจกรรมที่บุคคลทำหน้าที่วางแผนการจัดองค์การ จัดคนเข้าทำงาน สั่งการ และควบคุมการทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร (factor of management)

ไซมอน, สมิทเบิร์ก, และทอมสัน (Simon, Smithburg, & Thomson, 1966, p.1) กล่าวว่า การบริหารเป็นศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ โดยผู้บริหารไม่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติเพียงแต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ซึ่งปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดมุ่งหมายขององค์กร หรือเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก

แคมเบล (Campbell, 1976, p.137) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติได้ดำเนินงานจนเสร็จสิ้น ได้ผลที่ต้องการ

บาร์โกล, และมาร์ติน (Bartol, & Martin, 1990, p.6) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

สโตนเนอร์, และฟรีแมน (Stoner, & Freeman, 1992, p.3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

คาสต์, และโรเซนชไวท (Kast, & Rosenzweig, 1995, p.5) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นรูปแบบการทำงานด้วยความรู้สึกนึกคิดโดยบุคลากรในองค์กรรวมถึงการร่วมมือของบุคลากรและทรัพยากร เพื่อสำเร็จตามจุดประสงค์

จากความหมายของการบริหารข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารงานใดๆ ที่องค์กรได้ใช้ทรัพยากรซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ หรือ ศิลปะและกระบวนการการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ การกระทำนั้นๆ จะเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีการดำเนินการเพื่อให้ คงอยู่ มีการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ การควบคุม และการกระทำที่ทำให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผน

2. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ภาวิตา ชาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ โตวณะบุตร (2542, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

กิติมา ปรีดีดีลิก (2542, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนและนักศึกษา และงานด้านสัมพันธ์ชุมชน

กำพล ฤทธิ์รักษา (2545, หน้า 13) สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ชุมชนและสังคมร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษา ที่รับผิดชอบประสบผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้การบริหารงานสถานศึกษา เกิดสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่ และบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

วรุณยุพา วิโนทพรรษ์ (2546, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้บริหารร่วมกับผู้เกี่ยวข้องดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา โดยใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

หวน พันธุ์พันธ์ (2549, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะเจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่ระเบียบแบบแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 6-7) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เกิดพลังและมีประสิทธิภาพ

สมคิด มawangศ์ (2554, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้าน ที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คน ร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการ จัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

ไซมอน, สมิทเบอร์ก, และทอมสัน (Simon, Smithburg, & Thomson, 1966, p.3) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์การทางการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้

กู๊ด (Good, 1973, p.21) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและจัดการเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการนักเรียน รวมทั้งบริหารธุรกิจโรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษาที่ตั้งไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับครู นักเรียนและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน

เรนโนลด์, และครีมเมอร์ (Reynolds, & Creemers, 1990, p.1) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลว่า เป็นโรงเรียนที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพของการศึกษา

ยังส์, และคิง (Youngs, & King, 2002, pp.643-670) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิผลก็สามารถทำให้โรงเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นได้จริง ให้ครูเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ครูสามารถนำความรู้จากภายนอกโรงเรียนนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ สำหรับผู้บริหารที่มีประสิทธิผลจะต้องมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตร จัดหาสื่อการเรียนการสอน และมีการจัดการที่ดีในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยจากความร่วมมือของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การศึกษา เพื่อให้การศึกษารุดไปข้างหน้าอย่างแท้จริง

3. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

สมคิด บางโม (2544, หน้า 153) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องมาจากว่าสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในสถานศึกษา ขาดประสิทธิภาพผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไป ย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ปรัชญา เวสารัชช (2545, หน้า 1-3) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ คือ เป็นการ บริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วม ดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการ ประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผล

กระทบ และมีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการ พัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อม ทำลายต่อการบริหารการศึกษา ดังนั้นการบริหารการศึกษา จึงมีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมาย ที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ตรงตาม เป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ยูทธนา ชุตทองม้วน (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาและความรอบคอบให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหารการศึกษาคือ การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดีเยี่ยม คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับ บุคคลและสำหรับสังคม ประเทศชาติโดยรวม

อรทัย แสงทอง (2552, หน้า 22) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอื่นอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ

ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สมคิด มาวงศ์ (2554, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ นั่นคือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษา อยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

4. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 80) กล่าวว่า ขอบข่ายบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้หลายบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการให้ผู้ที่บังคับบัญชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลอย่างเข้มแข็ง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของกลุ่มบุคคลในการแก้ปัญหาของการบริหารอยู่บนพื้นฐาน ของแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนางานด้วยความเต็มใจเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546, หน้า 123) กล่าวว่า ขอบข่ายบริหารสถานศึกษา เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป หลักการบริหารมี 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระ และมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารตนเองสถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล

3. หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ

4. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน โดยปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ และได้รับความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาต้องพร้อมจะให้มีการตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 80) ได้สรุปหลักการทั่วไปในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานไว้ 6 หลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) คือ การคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไป ยังสถานศึกษา

2. หลักการบริหารตนเอง (self-management) สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วย ตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปแบบขององค์คณะบุคคลคือคณะกรรมการโรงเรียนหรือ คณะกรรมการสถานศึกษา

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า สามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนตัดสินใจ กำหนด หลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ

4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (facilitative leadership) ไม่ใช่ผู้นำแบบชี้แนะหรือ สั่งการ แต่เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (whole school approach) มีการปรับทั้งเรื่องโครงสร้าง และวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

6. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 6-7) กล่าวว่า บริหารสถานศึกษา คืองานด้านการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เกิดพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน (school cased decision) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การมีส่วนร่วม (orticipation) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วม แสดงความคิดเห็นหรือการร่วมกำกับ ติดตาม และดูแล

3. การกระจายอำนาจ (decentralization) เป็นการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ (accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น

5. ธรรมมาภิบาล (good govetnance) เป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าบุคลากรในองค์กรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งนี้ยึดหลักเป้าหมายสอดคล้อง ต่อสังคม กระบวนการโปร่งใส และทุกขั้นตอนมีผู้รับผิดชอบ

6. ความเป็นนิติบุคคล (a giristic person) เป็นการให้สิทธิและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้กับโรงเรียนเฉพาะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

แคมเบล (Campbell, 1976, p.22) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษามบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง โดยได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารบุคลากรทางการสอน
3. งานบริหารนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานด้านงบประมาณและงานธุรการ
6. งานสัมพันธ์กับชุมชน

ฟิสต์ (Fisk, 1975, pp.211-225) ได้แบ่งงานการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความสัมพันธ์ชุมชน
2. การสรรหาและพัฒนาบุคลากร
3. การปรับปรุงและส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา
4. การจัดหาและดูแลเรื่องการเงิน อาคารสถานที่ และอุปกรณ์

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1980, p.175) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามี 8 ประการ คือ

1. งานสัมพันธ์ชุมชน
2. งานกิจกรรมนักเรียน
3. งานหลักสูตรและการสอน
4. งานบริหารบุคลากร
5. งานอาคารสถานที่
6. งานธุรการ
7. งานพัฒนาบุคลากร
8. งานประเมินผล

คิมบรอก, และนันเนอรี (Kimbrough, & Nunnery, 1988, p.44) กล่าวว่า อำนาจหน้าที่ และภาระงาน หรือภารกิจของสถานศึกษาสรุปได้ 8 ด้าน ดังนี้ 1) บริหารงานวิชาการ 2) บริหารงานบุคคล 3) บริหารงานธุรการ-การเงิน-พัสดุ 4) บริหารงานกิจการนักเรียน 5) บริหารงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน 6) บริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 7) การจัดโครงสร้างองค์การ และ 8) การประเมินผล

แรมเซเยอร์, และคนอื่นๆ (Ramseyer, et al., 1995, p.18) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษามี 8 ประเภท ดังนี้ 1) พัฒนาการสอนและหลักสูตร 2) งานธุรการ การเงินและการบริการต่างๆ 3) เป็นผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่ 4) งานบุคคล 5) งานอาคารสถานที่ 6) จัดการรถรับส่งนักเรียน 7) จัดระบบบริหารสถานศึกษาให้ถูกต้อง และ 8) ปกครองดูแลนักเรียน

แคมเบลล์ (Campbell, 1997, p.116) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญ 6 ประการ คือ 1) งานสัมพันธ์ชุมชน 2) งานหลักสูตรและการสอน 3) งานกิจกรรมนักเรียน 4) การบริหารงานบุคคล 5) การบริหารงานอาคารสถานที่ และ 6) งานธุรการและการเงิน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา คือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเยาวชน และสมาชิกของสังคมให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมได้ ประกอบด้วยงาน 4 งาน ดังนี้ 1) ด้านงานวิชาการ 2) ด้านงานงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 2-3) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการในการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงินงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการโรงเรียนซึ่ง

ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง องค์กรและชุมชน ร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 263) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การโอนอำนาจการตัดสินใจจากคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นไปยังสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยตรง โดยมอบอำนาจการบริหารให้แก่คณะกรรมการโรงเรียนอันประกอบไปด้วยผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจในเรื่องงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตรให้โรงเรียนบริหารแบบมีส่วนร่วมและตัดสินใจโดยองค์คณะ

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2544, หน้า 29) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ร่วมคิด (plan) ร่วมตัดสินใจ (decision-making) ร่วมทำ (implementation) และร่วมประเมิน (evaluation) โดยมุ่งหวังเพื่อเสริมประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

สนานจิตร์ สุคนทรทรัพย์ (2544, หน้า 5) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง แนวคิดทางการบริหารที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร โดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนครู ตัวแทนชุมชน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546, หน้า 123) กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป

เอดเลย์ (Edley, 1992, p.201) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับโรงเรียนไม่ได้มีแต่เพียงผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังมีตัวแทนคณะครูและผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วย คณะบุคคลเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กำหนดการและเวลาต่างๆ การควบคุมวินัยนักเรียน งานบุคลากร และงบประมาณ

ไกด์ส (Gides, 1993, p.101) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปจาก

ระดับรัฐหรือเขตการศึกษาไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น โดยให้มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร

เซง (Cheng, 1996, p.125) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

คอลลด์เวลล์, และโอเรลลี (Caldwell, & O'Reilly, 1998, p.18) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร ได้แก่ ความรู้ เทคโนโลยี อำนาจหน้าที่ วัสดุครุภัณฑ์ บุคลากร เวลาและงบประมาณ เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการมากกว่าจะเป็นอำนาจทางการเมือง และให้เกิดการตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้กรอบนโยบายของท้องถิ่นและของรัฐในขณะเดียวกันโรงเรียนยังมีความรับผิดชอบที่จะตรวจสอบได้ในการใช้ทรัพยากรที่จัดสรรให้

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจจากรัฐไปสู่สถานศึกษา เน้นโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่สถานศึกษานั้นมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความเป็นอิสระมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ สั่งการ ทั้งในด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป บริหารงานแบบทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมโดยร่วมกันทำงานในรูปของคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหาร เพื่อตอบสนองกับความต้องการของทุกฝ่าย และสถานศึกษาจะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

2. ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

รุ่ง แก้วแดง (2542, หน้า 5) กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3 ประการ คือ 1) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เขียนไว้ชัดเจนว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาลงมา 2 จุด ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 12 ที่คืนอำนาจการจัดการศึกษาหลากหลายมาก เริ่มมี home school เกิดขึ้นที่ให้ประชาชนจัดการศึกษาเอง และ 3) ความเป็นอิสระของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องเป็นอิสระถ้ากระจายผ่านหน่วยงานทางการศึกษา คือ เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545, หน้า 6) กล่าวว่า สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ชุมชน ผู้แทนครู ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการ

บริหารทั่วไป ทั้งนี้ต้องดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้ตลอดเวลา

อุทัย บุญประเสริฐ (2545, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีสมมติฐานว่าการให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และมีผลผลิตดีขึ้น

ติเรก วรรณเศียร (2545, หน้า 19) กล่าวว่าความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ที่การบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการศึกษา และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ปัญญา แก้วกีฎร, และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีข้อกำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจให้หน่วยงานระดับปฏิบัติ อันได้แก่โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด โดยราชการบริหารส่วนกลางจะทำหน้าที่เพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นประการสำคัญ ส่วนงานบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณและการเงิน การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป จะมีการกระจายอำนาจไปให้โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบดำเนินการเองเป็นสำคัญ

กุหลาบ ปุริสาร (2547, หน้า 51) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นนวัตกรรมทางการบริหารแนวใหม่ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องสามารถนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่โรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนัก พัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดธรรมนูญโรงเรียน พัฒนาระบบประกันคุณภาพและพัฒนากระบวนการวางแผนประเมินและเผยแพร่

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 84-85) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รับปัญหาและความต้องการมากที่สุด สัตว์ส่วนของครูและผู้ปกครอง (ชุมชน) ในคณะกรรมการสถานศึกษามีเท่าๆ กัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหาร

เอตลีย์ (Edley, 1992, p.18) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับโรงเรียนไม่ได้มีแต่เพียงผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังมีตัวแทนคณะครูและผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วย คณะบุคคลเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กำหนดการและเวลาต่างๆ การควบคุมวินัยนักเรียน งานบุคลากร และงบประมาณ

เซง (Cheng, 1996, p.2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมาร่วมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่สถานศึกษานั้นมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้นและมีความเป็นอิสระมีความคล่องตัวในการตัดสินใจสั่งการทั้งในด้าน งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป บริหารงานแบบทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมโดยร่วมกันทำงานในรูปของคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหาร รวมพลังในการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการ เพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อตอบสนองกับความต้องการของทุกฝ่าย สถานศึกษาจะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา สรุปว่า ยิ่งโรงเรียนมีอำนาจในการบริหารตนเองมากขึ้นเพียงใด ก็ยิ่งทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2. หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมกันจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อ

ประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลาง เริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเองในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารตนเองโดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนกลางมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำหนดมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2544, หน้า 15) กล่าวถึงแนวคิดหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ ซึ่งในระบบนี้จะมีการกระจายอำนาจจากรัฐและเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนต่อไป ของประเทศไทยก็คงมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

2. มีระบบการแสดงความรับผิดชอบ เมื่อโรงเรียนได้รับอิสระมา ก็ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อที่จะให้ตรวจสอบ เพราะฉะนั้นระบบที่จะต้องตามกันเข้ามา คือ ระบบการแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability system)

3. การบริหารโดยมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมนี้ผู้ที่มีส่วนร่วมนี้จะกว้างขวางมาก เรียกรวมๆ ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ภาวะผู้นำต้องเลิกการใช้ภาวะผู้นำแบบชี้หน้า แต่ต้องหันไปใช้ภาวะผู้นำแบบเกือหนุน กล่าวคือ ต้องถอยหลังไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าผู้สั่งการ

5. การพัฒนาทั้งระบบ (whole school approach) ดังนั้น การที่เราพัฒนาในเรื่องหลักสูตร พัฒนาในเรื่องการเรียนรู้ อะไรก็ตามจะยังไม่เป็น SBM จนกว่าเราจะจัดทั้งระบบให้เป็นการบริหารแบบ SBM นั่นคือ ต้องมีการปรับทั้งในเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์การควบคู่กันไป ซึ่งผลจากการใช้แนวคิดนี้ ความหลากหลายในจุดหมาย คือ SBM ในแต่ละสังกัดหรือแม้แต่ในสังกัดเดียวกัน อาจไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน ดังนั้น ความต่างจะมีได้ตั้งแต่จุดมุ่งหมายในงานและในวิธีการดำเนินการ

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2545, หน้า 42) กล่าวถึงหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักดุลยภาพ (principle of equity) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตั้งอยู่บนหลักแห่งดุลยภาพ (principle of equity) กล่าวคือ มีวิธีการแนวทางมากมาย และหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การยืดหยุ่น (flexibility) เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น โรงเรียนมีความชอบธรรมเต็มที่ในอันที่จะขับเคลื่อนพัฒนาและดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองในการจัดการเรียนการสอน และบริการจัดการโรงเรียนด้วยพวกเขาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการกระจายอำนาจ (principle of decentralization) เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยากและเพิ่มปัญหามากขึ้น ดังนั้น การกระจายอำนาจให้โรงเรียน จะทำให้โรงเรียนมีพลังอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลักระบบบริหารจัดการตนเอง (principle of self-management system) ด้วยหลักการทั้งสองข้างบน จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะใช้ระบบบริหารจัดการตนเองมาเป็นหลักในการดำเนินงานภายใต้ต้นนโยบายและโครงสร้างขององค์กรพัฒนาจุดประสงค์การสอนและยุทธศาสตร์การพัฒนา สร้างกำลังคนและทรัพยากร การแก้ปัญหาและจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จด้วยความสามารถของโรงเรียนเอง

4. หลักการริเริ่ม (principle of human initiative) ท่ามกลางความหลากหลายและความซับซ้อนของกิจกรรมการศึกษา จำเป็นจะต้องอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกโรงเรียนในการทำหน้าที่และเพิ่มพูนคุณภาพการศึกษา ฉะนั้น เป้าหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ก็เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สมาชิกของโรงเรียนจะมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางร่วมกันพัฒนาศักยภาพ ความคิดริเริ่มและความสามารถเพื่อเป็นพลังสร้างคุณภาพการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

ชเนศ ขำเกิด (2545, หน้า 149) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ
2. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ
3. การบริหารตนเอง
4. การตรวจสอบและถ่วงดุล
5. การยืดหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 33) กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization)
2. หลักการมีส่วนร่วม (participation)
3. หลักการบริหารจัดการศึกษาที่ดี (good government in education)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 80) กล่าวถึงหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) โดยการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน เช่นเดียวกับการสาธารณสุข ซึ่งการรักษาพยาบาลจะอยู่ที่โรงพยาบาล เป็นกิจกรรมระหว่างหมอกับคนไข้ไม่ใช่อยู่ที่กระทรวงสาธารณสุข การศึกษาก็เช่นกัน เป็นกิจกรรมระหว่างครูกับผู้เรียนไม่ใช่กระทรวงศึกษาธิการซึ่งในต่างประเทศมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตการศึกษาไปยังโรงเรียน

2. หลักการบริหารตนเอง (self-management) สถานศึกษาจะมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปแบบขององค์กรบุคคล คือ คณะกรรมการโรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) ของผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น การร่วมคิดร่วมทำ และแม้จะบริหารโดยองค์กรบุคคลก็ตาม ต้องเน้นการกระจายโอกาสไป เพื่อโยงโยให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ไม่ใช่มีผู้นำแบบชี้หน้าหรือสั่งการแต่มีผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (whole school approach) มีทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยในการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

6. หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เมื่อโรงเรียนได้รับอิสระและอำนาจมา ก็ต้องแสดงความรับผิดชอบที่จะให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 81) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ
2. การบริหารตนเอง
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน
5. การพัฒนาทั้งระบบ
6. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

วอลสเต็ดเตอร์ (Wohlstetter, 1995, p.258) กล่าวว่า การจะทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบความสำเร็จนั้น คณะกรรมการโรงเรียนจะต้องมีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารการเงิน บุคลากร และหลักสูตร

เดวิด (David, 1996, p.44) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสิ่งที่ดีควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้น และลดการควบคุมจากส่วนกลางลง

2. การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา ความสำเร็จของการปฏิรูปไม่ใช่เกิดจากการควบคุมจากภายนอก หากแต่เกิดจากการที่สมาชิกในโรงเรียนและชุมชนให้ความร่วมมือกันในการตัดสินใจการบริหารและปฏิบัติงาน

คอตตัน (Cotton, 1997, p.5) กล่าวว่า ผู้บริหารนั้นจะต้องลดความเป็นเจ้านายลง หันมาทำงานเป็นแบบมีส่วนร่วม ดูแลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น (หาข้อมูลเพิ่มเติมอีกมันส์)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีลักษณะสำคัญ คือ พันธกิจชัดเจน มีการบริหารจัดการตามความต้องการของสถานศึกษา มีการตัดสินใจแบบการกระจายอำนาจ คนในองค์กรมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเอง ผู้นำมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน เน้นการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารทันสมัย ใจกว้าง มีการจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ ตลอดถึงมีการประเมินผลเป็นระบบ มีเป้าหมายขององค์กร คือ คุณภาพ ซึ่งแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) กล่าวไว้ได้อย่างชัดเจน โดยประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
4. หลักการบริหารตนเอง
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. หลักการกระจายอำนาจ

1.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

ประเสริฐ ทองเกตต์ (2540, หน้า 10) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในส่วนที่นอกเหนือจากกำหนดนโยบาย การอำนวยการ การประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับกรม ถึงสถานศึกษาโดยตรง

ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2540, หน้า 7) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐหรือรัฐบาลส่วนกลางให้อำนาจการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ กับส่วนราชการในส่วนภูมิภาคหรือส่วนราชการในระดับท้องถิ่นไปปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรือเป็นการใช้อำนาจการตัดสินใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้นำไปใช้ในการจัดการศึกษาโดยตรง

พิณสดา สิริขันธ์ศรี (2541, หน้า 35) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอน (transfer) อำนาจ (power) อำนาจหน้าที่ (authority) และความรับผิดชอบจากศูนย์หรือศูนย์รวมอำนาจ ไปสู่ส่วนต่างๆ ขององค์กร หรือตามระดับชั้นองค์กร โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่าง หรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่น เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้หน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในท้องถิ่น หน่วยงานและสถานศึกษา

อนุชา เทวราชสมบูรณ์ (2541, หน้า 15) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจในการปฏิบัติงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง กรมต่างๆ ลงไปสู่ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ให้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 62) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ใกล้ชิดเด็ก ซึ่งได้แก่โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูชุมชน ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก จะสามารถจัดการอำนาจให้กับผู้บริหารในบางระดับ ขอบข่ายรูปแบบของอำนาจ อาจมีการกระจายที่หลากหลายขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน

เจริญศรี พงษ์สิงห์ (2543, หน้า 11) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่การตัดสินใจในการดำเนินการบริหารนโยบายและแผน การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนา

ระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ไปยังผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยให้องค์คณะบุคคลและองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

แฮนสัน (Hanson, 1998, p.2) ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และภาระงานระหว่างองค์กรระดับสูงไปยังองค์กรระดับล่าง

แชปแมน, และคนอื่นๆ (Chapman, et al., 1996, p.039) ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของอำนาจและการควบคุมจากศูนย์กลางไปยังส่วนปลายเป็นการปรับเปลี่ยนอำนาจและความรับผิดชอบจากส่วนกลางไปยังกลุ่มวิชาชีพในชุมชน

ฮิวเซน, และโพสเทิลเวท (Husen, & Postlethwaite, 1994, p.214) ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง ทางการศึกษาเป็นการมองอำนาจหน้าที่และภารกิจไปยังทุกระดับชั้นตามสายการบังคับบัญชาในองค์กร โดยการกระจายอำนาจการบริหารลงไปให้มีความอิสระ เพื่อให้เกิดการจัดการต่างๆ ตามที่ต้องการ โดยมี 3 รูปแบบ คือ การกระจายอำนาจตามลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการทางด้านเทคนิคการกระจายอำนาจตามอาณาเขตการปกครอง การกระจายอำนาจในลักษณะดำเนินการร่วมกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจในการบริหารต่างๆ จากองค์กรปกครองส่วนกลางให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นหรือหน่วยงานระดับล่างรับผิดชอบรวมทั้งด้านการศึกษาผู้บริหารระดับล่างมีอิสระในการตัดสินใจ

1.2 ลักษณะของการกระจายอำนาจ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541, หน้า 17) กล่าวถึง แนวคิดของมินท์ชเบิร์กเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจว่าแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ

1. การกระจายอำนาจตามแนวตั้ง ได้แก่การบริหารที่ให้อำนาจหน้าที่การตัดสินใจถูกแบ่งลงมาให้ตามลำดับชั้นของการบริหาร หรือตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชาที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. การกระจายอำนาจตามแนวนอน เป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่สายอำนวยการสายวิชาการหรือมิใช่สายบังคับบัญชาที่ดำรงตำแหน่งในระดับใดๆ ภายในองค์กร

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 64) กล่าวว่า ลักษณะของการกระจายอำนาจเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

ดิเรก วรรณเศียร (2545, หน้า 15) กล่าวว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เป็นการกระจายอำนาจจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีการเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

พระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 20) ได้กล่าวถึงลักษณะการกระจายอำนาจว่า เป็นการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่ ดังนั้น การบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ จึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายตามสถานศึกษาและหน่วยงานได้ตั้งเป้าหมายไว้

พิชิต เสริมมจิตรต์ (2548, หน้า 12-15) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจมีลักษณะดังนี้

1. การแยกอำนาจ เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบงานการบริหารบางส่วน
2. การมอบอำนาจ เป็นการแต่งตั้งผู้ทำการแทน โดยความรับผิดชอบเชิงการบริหารในงานเฉพาะกิจ
3. การถ่ายโอนอำนาจ เป็นการแต่งตั้งโดยถือเป็นอำนาจความตักทอมอบอำนาจให้ดำเนินงานด้วยตนเองอย่างมีอิสระ แต่อยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของหน่วยกลาง
4. การโอนอำนาจให้ออกชน เป็นการถ่ายโอนอำนาจความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้องค์กรเอกชนแทนภาครัฐโดยสิ้นเชิง

สำนักนิติการ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 27) กล่าวว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงและมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นการมอบอำนาจในการบริหารต่างๆ จากองค์กรปกครองส่วนกลางให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นหรือหน่วยงานระดับล่างรับผิดชอบ รวมทั้งด้านการศึกษาของผู้บริหารระดับล่างมีอิสระในการตัดสินใจ ประกอบด้วย

- 1) มอบอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านนโยบาย แผนการบริหารงานบุคคลการบริหารงานงบประมาณ จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารและการจัดการศึกษา
- 2) การบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
- 3) การบริหารงานทั่วไป
- 4) การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากส่วนกลางไป

ยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอำนาจเต็มในการบริหารและจัดการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่น 6) คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 7) การเปิดโอกาสให้นักบริหารมืออาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา 8) การพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่จะรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา 9) การประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ชาญชัย อัจจนสมาจาร (2540, หน้า 121) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าเกี่ยวข้องของทางสมองและอารมณ์ของบุคคลในสถานที่สนับสนุนเขาให้ทำประโยชน์กับเป้าหมายของกลุ่มและมีส่วนในหน้าที่รับผิดชอบ

บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมโดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา การกำหนดความต้องการ การตัดสินใจและปฏิบัติตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานนั้นๆ ด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 3-4) หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมกันจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง รูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้หลายบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลอย่างเข้มแข็ง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของกลุ่มบุคคลในการแก้ปัญหาของการบริหารอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่า ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ได้บังคับบัญชา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนางานด้วยความเต็มใจเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ

สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล การบริหารแบบมีส่วนร่วม ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของบุคลากรให้เข้ากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กรไม่ใช่เพียงแต่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 83) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และรวมถึงร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินการนั้นๆ

อีวิน (Erwin, 1976, p.138) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะ สังสรรค์ทางสังคม ทั้งทางจิตใจ และอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่มดำเนินการพัฒนาาร่วมความคิดร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตัวเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โบว์, และเมลเบิร์ก (Brown, & Moberg, 1980, p.483) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีอิทธิพลซึ่งกัน และกันในการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบต่อพวกเขาในอนาคตซึ่งอาจจะถูกกำหนดขึ้นมาอย่างเป็นทางการหรือได้รับการสนับสนุนอย่างไม่เป็นทางการได้

โคเฮิน, และอัฟออฟ (Cohen, & Uphoff, 1981, p.12) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานเพื่อทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมมาดำเนินการแสดงความคิดเห็น และรับผิดชอบอย่างจริงจัง เพื่อให้ความร่วมมือในการบริหาร การตัดสินใจ และการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยเกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

2.2 ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2540, หน้า 20) ได้เสนอแนวคิดว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมในการบริหารจะช่วยทำให้ฝ่ายปฏิบัติกับฝ่ายบริหารมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าเจ้าหน้าที่ยอมรับเป้าหมายขององค์กรมาเป็นเป้าหมายของตนเองแล้ว ก็จะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จมากเท่านั้น เพราะบรรยากาศในการทำงานจะเกิดความสามัคคี มีความปรองดอง มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความเป็นระเบียบ สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดพลัง

รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 244-245) กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) ว่าเป็นการมุ่งเน้นการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารควรมีอำนาจ ดังนี้

1. อำนาจการบริหาร
2. อำนาจการจัดการ
3. อำนาจการตัดสินใจ
4. อำนาจในกรณีอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่ครูและนักเรียน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541, หน้า 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการศึกษา ต้องให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาและการติดตามประเมินผล ซึ่งคุรุสภากำหนดระดับคุณภาพผู้เชี่ยวชาญ เป็นการบริหารงานแบบผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมมุ่งเน้นให้ทุกคนร่วมวางแผน และปฏิบัติตามแผนได้จริง สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจนว่า ผลงานส่วนใดเกิดจากผู้ร่วมงานคนใด ขยายผลสู่กลุ่มบุคคลใกล้เคียงกับผู้บริหาร เป้าหมายปฏิบัติงานคำนึงถึงผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการและร่วมงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ตกลง

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่พบในปรากฏการณ์จริงจะมีได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ เป็นลักษณะที่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดความต้องการ ความจำเป็นการตัดสินใจเลือกหนทางวิธีการดำเนินการ การร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมลักษณะนี้เป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ในการดำเนินการ
2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่ผู้กำหนดภาพรวมเป็นบุคคลภายนอก ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมลักษณะแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการบางส่วน หรือร่วมกิจกรรมบางลักษณะ หรือบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมลักษณะที่รัฐบาลให้นโยบาย ให้กรอบกิจกรรมมาให้ชุมชนเลือก เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ หรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีลักษณะการมีส่วนร่วมแบบเป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่เหนือกว่า ผู้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบทบาทไม่เท่าเทียมกัน และมีความรู้สึกด้อยอำนาจกว่าอีกฝ่าย เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 7) กล่าวว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการ ทั้งในการจัด

การศึกษา ซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ นอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตนอีก 5 ประการ คือ

1. ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน
3. ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาข้อแนะนำในการจัดการศึกษาขอสถานศึกษา
4. ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของ สถานศึกษา ร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด
5. ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษาด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม

อุทัย บุญประเสริฐ (2545, หน้า 113-114) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ของ กรรณิกา ชมดี ซึ่งได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้ร่วมงาน
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ประยูร อัครบวร, และคนอื่นๆ (2552, หน้า 6) ได้จำแนกระดับของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2) ที่เรียกว่า (Public Participation Spectrum) โดยจำแนกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (to inform)
2. การมีส่วนร่วมในระดับการให้คำปรึกษา (to consult)
3. การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (to involve)
4. การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (to collaborative)
5. การมีส่วนร่วมในระดับให้เสริมอำนาจประชาชน (empower)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีหรือควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา 4) ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา 5) ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และ 6) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

3.1 ความหมายของการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 9) กล่าวว่า การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์ ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ มาให้ในท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเอง

รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 244) กล่าวถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง การคืนอำนาจความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาไปให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการศึกษาโดยตรง

วิวัฒน์ แพร์สิริ (2543, หน้า 67) กล่าวถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง การกระจายความรับผิดชอบละเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่นมีอำนาจการจัดการ มีกำลังคนที่มีคุณภาพ มีความสามารถด้านบริหารจัดการ จัดการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2544, หน้า 17) กล่าวถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือระดับบนไปยังระดับล่างอย่างสมบูรณ์โดยมีกฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับการโอนอำนาจอย่างชัดเจน ผู้บริหารระดับล่างจึงมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

ชาญชัย กาศักดิ์ (2546, หน้า 7) กล่าวถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง อำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนได้ตัดสินใจในเรื่องการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของ

ประชาชนในท้องถิ่นและให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารงานการศึกษาในโรงเรียน โดยส่วนกลางจะคืนอำนาจให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนเกี่ยวกับท้องถิ่น เป็นวิทยากรและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปี กิจกรรมการเรียนการสอน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารบุคคลและการบริหารงบประมาณในอดีตที่ผ่านมาอำนาจการจัดการศึกษาจะอยู่ที่ส่วนกลาง ทำให้เกิดข้อจำกัดและเกิดความล่าช้าไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นและประชาชน

อรทัย ริมศิริ (2547, หน้า 29-30) การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตเป็นการจัดการศึกษาในครอบครัวและในชุมชนโดยครอบครัว วัด หรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงประเทศให้ทันสมัย มีการพัฒนารูปแบบการปกครองประเทศเป็นแบบศูนย์รวม โดยการตั้งกระทรวง ทบวง กรม มาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศการจัดการศึกษาจึงถูกรวมศูนย์มาอยู่ภายใต้การบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ต่อมาเมื่อประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ทำให้การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้า และไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นและประชาชนได้มีบทบาทจัดการศึกษามากขึ้น ได้เข้ามาร่วมคิดวางแผน ร่วมกันกำหนดนโยบายบริหารการจัดการเอง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรมหาชน ผู้แทนศิษย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550 ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการบริหารการศึกษาโดยให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์กรในการบริหาร โดยกำหนดหลักการในเรื่องของคณะกรรมการไว้ให้กระจายอำนาจให้กับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารเป็นหลัก การที่เชื่อว่าจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและสร้างคุณภาพในการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี จึงกำหนดให้การบริหารการศึกษาอยู่ภายใต้การบริหารของคณะบุคคลคือ กรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนหมายถึง การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาจากแนวคิดของคนกลุ่มต่างๆ ทำให้ได้สภาพข้อมูลของชุมชนว่าเป็นอย่างไร และมีความต้องการในเรื่องใด อย่างไรก็ตามเมื่อสถานศึกษาได้ทราบข้อมูลเหล่านั้นแล้วจะสามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

3.2 ลักษณะของการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 79) กล่าวว่า ลักษณะการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน คือ การที่ประชาชนได้ดำเนินการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ในลักษณะคณะกรรมการที่มีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น คณะกรรมการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินงานลักษณะนี้ ถือว่า คณะกรรมการดังกล่าวเป็นผู้ใช้อำนาจในการจัดการศึกษาแทนประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 10-11) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (มาตรา 38) สรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. กำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ดำเนินตามอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารบุคคลของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (มาตรา 26) ดังนี้

3.1 กำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด

3.2 เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3.3 ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

3.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่ศึกษามอบหมาย

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 83) กล่าวว่า ลักษณะการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนคือ การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นและประชาชนให้ได้มีบทบาทจัดการศึกษามากขึ้น ได้เข้ามาร่วมคิดวางแผน ร่วมกันกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาเอง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของโรงเรียนในรูปแบบ

คณะกรรมการสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า ลักษณะการคืนอำนาจให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจในเรื่องการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารงานการศึกษาในโรงเรียน โดยส่วนกลางจะคืนอำนาจให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เป็นวิทยากรและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปี กิจกรรมการเรียนการสอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารบุคคลและการบริหารงบประมาณ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับให้ประชาชนผู้บริหารจะต้องมีหรือส่งเสริมให้มีการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นชอบนโยบายของสถานศึกษา แสดงความคิดเห็นชอบแผนพัฒนาและสถานศึกษามีบทบาทในการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับชุมชนระดมทรัพยากรและทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 3) การจัดการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลายวิธีตามสภาพของโรงเรียน 4) การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ 5) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ อย่างคุ้มค่า 6) การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนของโรงเรียน

4. หลักการบริหารตนเอง

4.1 ความหมายของการบริหารตนเอง

ชาญชัย อัจจนสมาจาร (2540, หน้า 111) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและบุคลากรอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ จะต้องทำงานร่วมกันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ทุกฝ่ายควรมีคุณสมบัติทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมอยู่ในระดับดีเสมอ เพราะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทุกฝ่ายจะประสบกับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อความสัมพันธ์อันดี ทุกฝ่ายจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน การพัฒนาตัวผู้บริหารเองและบุคลากรทุกคน เป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อว่าทุกคนจะอยู่ในสภาพที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประจวบ สงวนทรัพย์ (2540, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การศึกษาและการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยวิธีการค้นคว้า และการแสวงหาความรู้ในหลายๆ รูปแบบ จากแหล่งต่างๆ ซึ่งอาจจะทำได้โดยวิธีการศึกษาด้วยตนเอง

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 80) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การที่สถานศึกษามีระบบการบริหารด้วยตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมและสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน โดยมีความคาดหวังว่าผลประโยชน์ที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 779) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทาง

เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ (2544, หน้า 113) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การรับรู้และการยอมรับตนเอง รู้ว่าตัวเองแยกจากคนอื่น ๆ มีคุณภาพ ความสามารถ ความรู้สึก ความคิด การรู้ดังกล่าวยังเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน

กฤษณี คำชาย (2545, หน้า 1-2) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง กระบวนการปรับเปลี่ยนและจัดระบบพฤติกรรมให้สอดคล้องกลมกลืนเหมาะสมทั้งในด้านของ ตนเอง และในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม เพื่อให้เกิดความปรกติสุขในการดำรงชีวิต

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 166) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปแบบขององค์คณะบุคคล

อ่องจิต เมธยะประภาส (2550, หน้า 40) กล่าวว่า การตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ดำเนินการเพื่อการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในและภายนอก สถานศึกษา โดยการประเมินภายในและภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา

ปีเตอร์ (Peter, 1995, p.92) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง เป็นการเรียนรู้ซึ่งเกิดอย่างเป็นอิสระปราศจากการชี้นำ เช่น การเรียนรู้จากการกระทำ จากการสังเกต และคิดจากประสบการณ์ของตนเอง

มิลเลอร์ (Miller, 1979, p.55) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง เป็นการเรียนรู้ของตนเมื่อสะสมเป็นความรู้หรือประสบการณ์มากขึ้นก็ถือว่าบุคคลได้เติบโตขึ้นเรื่อยๆ และในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องการพัฒนาของแต่ละคน

ปีเตอร์สัน, และพาวแมน (Peterson, & Plowman, 1980, p.227) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองของมนุษย์ในองค์การเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการระยะเวลาของการเรียนรู้ที่ยาวนานและไม่ใช้การเรียนรู้อย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกับการอบรม ซึ่งมีระยะเวลาอันสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

บรูคฟีลด์ (Brookfield, 1984, p.112) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระ โดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด

เมกกินสัน, และเพดเลอร์ (Megginson, & Pedler, 1992, p 3) กล่าวว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้ได้ตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกว่าจะเรียนอะไร

เมื่อไร และอย่างไร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถในการทำงานการเลือกพัฒนาตนเอง จะมีผลต่อการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนภายใต้การบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้อง เกิดความพึงพอใจ

4.2 ลักษณะของการบริหารตนเอง

โธทัย อุดมบุญญาภภาพ (2544, หน้า 17) กล่าวว่า ลักษณะของการบริหารตนเองมีจุดเน้น 3 ประการ ดังนี้

1. โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมายเป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน
3. สามารถบูรณาการสภาวะการณ์ของท้องถิ่นกับโรงเรียนมาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยความภาคภูมิใจ

ดิเรก วรรณเคียร (2545, หน้า 2-3) กล่าวว่า การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าการบริหารตนเอง (self-managing) ประกอบหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1. กำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่มีอำนาจอย่างแท้จริง
2. กำหนดการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม
3. ใช้วิธีการที่หลากหลายตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน
4. ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูง

ดำรง พลโกชน์ (2545, หน้า 28-31) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องการบริหารตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยทั้งภายใน และนอกโรงเรียนต้องปรับปรุง พัฒนา ทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือ และกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) รวมทั้งจัดการศึกษาเน้นความรู้ คู่คุณธรรม กระบวนการเรียน และบูรณาการตามความเหมาะสม (มาตรา 23)

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป (มาตรา 39) ซึ่งเป็นบทบาทที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องดำเนินการ ประกอบด้วย 2.1) การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของชุมชน (มาตรา 27) 2.2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทยการปกครองระบบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (มาตรา 7) กระบวนการสอนที่หลากหลาย (มาตรา 24) การประเมินผู้เรียน (มาตรา 26) และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (มาตรา 30)

3. การประกันคุณภาพ (มาตรา 47-50) โรงเรียนจะต้องประเมินภายในด้วยตนเอง เพื่อให้รู้สภาพในการพัฒนา การปรับปรุงแก้ไข และเตรียมสู่การประเมินภายนอกต่อไป

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดการศึกษาทุกที่ทุกเวลาทุกโอกาส โดยการประสานจากทุกฝ่ายจากประสบการณ์ ภูมิปัญญา ทรัพยากร (มาตรา 57)

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545, หน้า 2) กล่าวว่า หลักการบริหารตนเองประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

1. การให้ความเป็นอิสระในการตัดสินใจแก่โรงเรียน
2. การให้โอกาสผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การให้โรงเรียนกำหนดความต้องการของโรงเรียนเอง

4. กำหนดความต้องการของตนเอง

5. ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยคณะกรรมการสถานศึกษา

บุญมี เถรยอด (2546, หน้า 2) ได้เสนอหลักการสำคัญของการบริหารจัดการตนเองตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วยแนวคิด 4 ประการ ดังนี้

1. ยึดหยุ่นตามสถานการณ์
2. มียุทธวิธีที่หลากหลายที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียน

3. การบริหารตามแนวทางการกระจายอำนาจ

4. การตัดสินใจโดยให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 81-82) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการตนเองประกอบด้วยองค์ประกอบ 16 ประการ ดังนี้

1. การเป็นแบบอย่างเป็นตัวของตัวเองโดยอาศัยหลักวิชาการ
2. การใช้กระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
3. โรงเรียนสามารถพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทน
4. ดำเนินการทางวินัยกับบุคลากรได้ด้วยตนเอง

5. บุคลากรในห้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ การวางแผนร่วมปฏิบัติและตรวจสอบร่วมกับโรงเรียน

6. โรงเรียนระดมและสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลในชุมชน และองค์กรเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาได้ตามต้องการ

7. การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาในส่วนที่เป็นปัญหาและความต้องการของตนเอง และการใช้กิจกรรมในการพัฒนาเป็นการช่วยตัวเองให้มากขึ้น

8. การพัฒนาระบบการทำงานของสถานศึกษาด้วยตนเอง

9. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเสนอแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษา

10. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถรู้จักบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้

11. โรงเรียนเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำแผนกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

12. โรงเรียนกำหนดจุดหมาย เป้าหมายทิศทางการวางแผน การจัดการศึกษาของตนเองให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

13. เน้นการบริหารที่ถูกต้องตัดสินใจภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองด้วยความโปร่งใส

14. โรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการปฏิบัติ หรือการบริหารในโรงเรียนได้เองโดยมีส่วนกลางเป็นผู้กำหนดนโยบายและเป้าหมาย

15. โรงเรียนมีอิสระในการจัดการการเงิน งบประมาณ และรายได้ต่างๆ ด้วยตนเองและมีระบบตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ

16. โรงเรียนสามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

แบร์รี่ (Beare, 1989, p.12) กล่าวว่า การบริหารจัดการตนเองตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีจุดเน้นที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่

1. ความเข้มแข็งด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. ระบบการวางแผน

3. การกำกับติดตาม และการประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ดังนั้นการวางแผนเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายจึงเป็นการบริหารจัดการตนเอง

เซง (Cheng, 1996, p.5) ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตนเองว่าการบริหารจัดการตนเอง (principle of self-management system) ประกอบด้วย 3 ประการดังนี้

1. หลักการบริหารแบบดุลยภาพที่ยึดหลักการบริหารที่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

2. มียุทธวิธีที่หลากหลายที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียน

3. การบริหารตามแนวทางการกระจายอำนาจ ดังนั้น การบริหารในแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ระบบบริหารจัดการตนเองภายใต้นโยบายหลัก และยุทธศาสตร์การพัฒนา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะของการบริหารตนเอง ประกอบด้วย 1) การจัดการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลายวิธีตามสภาพของโรงเรียน 2) การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ 3) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ อย่างคุ้มค่า 4) การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนของโรงเรียน

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

5.1 ความหมายของการตรวจสอบและถ่วงดุล

รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 273-275) หมายถึง สถานศึกษามีการประเมินภายในโดยสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินภายนอกจากองค์กรอิสระและประเมินที่จดทะเบียน

ถวิล มาตรฐาน (2545, หน้า 80-82) หมายถึง สถานศึกษามีความรับผิดชอบพร้อมจะให้ตรวจสอบ โดยกำหนดความร่วมมือ การสื่อความหมายให้ชัดเจน การวางแผนหรือโครงสร้างให้สัมพันธ์กันและทุกคนต้องพร้อมรับการประเมิน

วิจารณ์ พานิช (2544, หน้า 34) หมายถึง สถานศึกษามีการวางเงื่อนไขสำหรับการบริหารความเป็นอิสระแต่มีกติกาเงื่อนไขหรือข้อตกลง เงื่อนไขที่สำคัญ คือ ต้องมีการตรวจสอบจากภายนอก

คมกฤษ คัมภีรานนท์ (2546, หน้า 6) หมายถึง สถานศึกษามีการติดตามผลการปฏิบัติที่ได้มอบอำนาจในการจัดการเพื่อทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมที่อยู่ในระดับปกติหรือเป็นการจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา

ชาญชัย กาศักดิ์ (2546 หน้า 7) หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินการอย่างอิสระ เพื่อตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

หทัยวรรณ หาญกล้า (2557, หน้า 38) กล่าวว่า หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง การมีความพร้อมที่จะให้องค์กรภายนอกมาทำการตรวจสอบการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตลอดเวลา มีความโปร่งใสในการบริหารงาน สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ในทุกเรื่อง ดำเนินงานอย่างเป็นอิสระโดยอยู่บนพื้นฐานของนโยบายหลักของชาติ มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง สถานศึกษามีการจัดการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบภายนอก มีการรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู

5.2 ลักษณะของการตรวจสอบและถ่วงดุล

รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 25-28) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาแต่เดิมมีแนวความคิดเกี่ยวกับการวัดคุณภาพจากผลลัพธ์ของกระบวนการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งตรวจสอบ วัดและประเมินผลจากแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น แต่ในปัจจุบันกล่าวถึงคุณภาพทางการศึกษาจะต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลสัมฤทธิ์ต่าง ๆ ของระบบอย่างครอบคลุมรอบด้าน ทำให้เกิดข้อคำถามหลายประการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่าระดับคุณภาพของผู้จบหรือไม่ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ผลลัพธ์ที่มีมาตรฐานมากน้อยเพียงใด คำถามจากความสงสัยเหล่านี้ สถาบันทางการศึกษาควรมีคำตอบหรือรูปแบบกระบวนการของการจัดการศึกษาที่ทำให้เชื่อมั่นได้ว่า ระบบมีมาตรฐานปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับ มีระบบการควบคุมตรวจสอบที่บอกได้ว่ากระบวนการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มาตรการการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาจึงเกิดขึ้นและถือว่า กลไกประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษานั้นเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้กับสถานศึกษาในการรองรับการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานว่าจะสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนนั้นๆ อย่างแท้จริง เนื่องจากทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน จากแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษาได้ โดยต้องมีการพัฒนาทั้งระบบมิใช่มุ่งแค่เพียงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น จะมีการดำเนินการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งก็เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการทำงาน

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2542, หน้า 149) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการจัดการในส่วนของสถานศึกษาต้องให้บริหารอย่างมีอิสระตามนโยบาย การกระจายอำนาจ การประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้ปัจจัยต่าง ๆ มีคุณภาพและนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างยิ่ง

กรมการปกครอง (2545, หน้า 10) ได้กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช่จับผิดหรือทำให้ทุกคนเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ต้องทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรใน สถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีความโปร่งใส มีจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยการดำเนินงาน จะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมใน การกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เป็นไปตามความ ต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540, หน้า 27-29) ระบุว่า การศึกษาเป็นการรวบรวม คุณภาพจากทัศนะ ของบุคคล 2 ฝ่าย

1. คุณภาพตามทัศนะผู้รับบริการ
2. คุณภาพตามทัศนะนักการศึกษา

คุณภาพตามทัศนะของผู้รับบริการ เป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการตรง ตามแนวคิดเชิงคุณภาพ ส่วนคุณภาพตามทัศนะของนักการศึกษา เป็นการให้ความสำคัญแก่ หลักการ และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสนใจต่อคุณภาพทั้ง 2 ฝ่าย

สรุปได้ว่า ลักษณะของการตรวจสอบและถ่วงดุล ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี หรือควรส่งเสริมให้ดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นเรศ จงอารี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับความพึงพอใจใน การปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ ประชาชน และหลักการบริหารแบบ มีส่วนร่วม 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ

ข้าราชการครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน รายด้านอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสำเร็จในการปกครองบังคับบัญชา นโยบายและการบริหาร สภาพการทำงาน ได้รับการยกย่อง ลักษณะงานและความก้าวหน้า ส่วนเงินเดือนข้าราชการครู มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 3) สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เจริญศักดิ์ เจริญยง (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 03 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนครเขต 2 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 03 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลและด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ตามลำดับ ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 03 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีปัญหามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลตามลำดับ

ดาวเรือง กินาวงศ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน บ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ในการกระจายอำนาจผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ปฏิบัติได้ จัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมครูจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ร่วมมือกับทุกฝ่ายทำแผนกลยุทธ์กระจายอำนาจการบริหาร ให้แก่ครูสายชั้นและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สำหรับการมีส่วนร่วมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า แต่ละฝ่ายงานมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนะและโครงการร่วมกันวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยในการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการประชุมสร้างความเข้าใจทุกสัปดาห์ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ส่วนการบริหารตนเอง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 มีหลักสูตรสถานศึกษา มีการประกันคุณภาพการศึกษาและกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา บริหารจัดการ งบประมาณการเงินของโรงเรียนตามระเบียบให้บริการสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีวิสัยทัศน์ในการ จัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย สำหรับการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้ประชาชน ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ได้ร่วมกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับความ ต้องการของครูร่วมกับชุมชน วางแผนการบริหารงบประมาณและให้ชุมชนได้เสนอแนวทางใน การพัฒนางาน รวมทั้งมีอิสระในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ขณะที่การตรวจสอบและ ถ่วงดุล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานอย่าง เป็นระบบ ได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ มีคณะกรรมการตรวจสอบดูแล ด้านอาคารสถานที่ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลมีระบบ การใช้งบประมาณที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะปฏิบัติงาน จัดทำสรุปรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธักิจกรรมของโรงเรียน

วาสนา สายทอง (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในอำเภอแม่วงก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอำเภอแม่วงก์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาลึกที่สุดด้านการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการตรวจสอบ และถ่วงดุล ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน และด้าน การบริหารตนเอง 2) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอำเภอแม่วงก์ มีดังนี้ 2.1) ด้านการกระจายอำนาจ คือ สถานศึกษาดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงินได้ถูกต้อง มีการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ สรุปผล และนำไปปรับปรุงแก้ไข และจัดวางโครงสร้าง การบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบ 2.2) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผนงบประมาณ-การเงิน ลงมือปฏิบัติ และปรับปรุงแก้ไข 2.3) ด้านการคืน อำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน คือผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ เสียสละเพื่อส่วนรวม การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 2.4) ด้านการบริหารตนเอง คือ สถานศึกษาอบรมหลักสูตรใหม่ ๆ มอบหมายหน้าที่สอดคล้องกับความสามารถ ระดม ทรัพยากรท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการศึกษา 2.5) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล คือสถานศึกษา จัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดระบบและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อบรม ติดตาม ตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก

กรกมล เพิ่มผล (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนเทศบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกระจายอำนาจ การมี ส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการ ประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กัน

ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพของครู ในโรงเรียนเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คิดเป็นร้อยละ 72.20

ศาสตรา ปาสาบุตร (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานแบบฐานโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานแบบฐานโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 และการศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานแบบฐานโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้การบริหารแบบฐานโรงเรียน มีสรุปผล ดังนี้

2.1 หลักการกระจายอำนาจ ผู้ปกครองเห็นว่าควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานมีการแบ่งหน้าที่และให้อำนาจในการตัดสินใจไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการบริหารงานต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการจัดทำโครงการร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมคณะกรรมการอย่างจริงจัง มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน

2.2 หลักการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาที่มีความเสมอภาคกัน ทั้งครูและชุมชน จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกัน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน สร้างองค์ความรู้ สร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับเด็กของชุมชนพร้อมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 หลักการคืนอำนาจให้ชุมชน ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจตามความต้องการของชุมชนได้ โรงเรียนให้อำนาจแก่ชุมชนในการศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาระดับการเงินและทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา มีการ

พัฒนาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมมีอำนาจในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อความเหมาะสมกับชุมชน มีส่วนร่วมมาช่วยให้ความรู้ทั้งการเป็นวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน

2.4 หลักการบริหารตนเอง ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเองอย่างเป็นระบบ ยืดหยุ่นในการทำงาน ตัดสินใจเองได้ โดยเฉพาะงานทั้ง 4 งานคือ งานวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การประเมินผลทางวิชาการงานงบประมาณมีส่วนร่วมในการประเมินผลปฏิบัติงานของข้าราชการครู และงานบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมในช่วงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและของโรงเรียน

2.5 หลักการตรวจสอบถ่วงดุล ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและผู้อำนวยการโรงเรียน การประเมินผู้สภာธารณะชนและพัฒนาแบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

วัชรพล สุตสายเนตร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดไปหาน้อยที่สุดได้แก่ด้านหลักการบริหารตนเอง ด้านกระจายอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้แก่ประชาชนและด้านการมีส่วนร่วมเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 ตามสภาพ และขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน แนวทางในการพิจารณาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 ควรมีการกำกับติดตามการบริหารละส่งเสริมให้สภาพศึกษามีการวิจัยพัฒนาระบบการบริหารงาน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนตามนโยบายการศึกษาของชาติ

ชญาภา ศรีเหลือง (2560, บทคัดย่อ) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ด้านหลักการบริหารตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนอยู่ในอันดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาวิทยฐานะ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

วัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยธร เขต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบว่า มีปัญหาระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักการบริหารตนเอง ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู เมื่อเปรียบเทียบตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

ศุกลภัทร บุญอยู่ (2561, บทคัดย่อ) ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ระดับปัญหาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน แต่ละคนจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นจนเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามลำดับ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมภากร เกตมาลา (2560, บทคัดย่อ) สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา คือ หลักการบริหารตนเอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางและรายด้านทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 3) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ 3 แนวทางด้านการมีส่วนร่วม 3 แนวทาง ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน 3 แนวทางและด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล 3 แนวทาง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สมิท, และคนอื่น ๆ (Smith, et al., 1971, p.2377-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการวางแผนและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมลรัฐ มิชิแกน พบว่าสมาชิกของคณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาจากประชาชนไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวโดยคณะกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมเห็น คณะกรรมการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นพ้องกันว่า สถานศึกษาจะเจริญก้าวหน้าขึ้นไปกว่าเดิม หากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

บรูซ (Bruce, 1972, p.6026-A) ได้ทำการวิจัยบทบาทของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษาสำหรับความคาดหวังของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษานั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรืองานวางแผนของสถานศึกษา ให้องค์การศาสนาหรือสถาบันอื่นในสังคมได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ให้การทำงานมีความคาบเกี่ยวระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และอยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็กด้วย

เบคเคอร์รา (Becerra, 1974, p.6887-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหาพบว่า การตัดสินใจปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหารและตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมกันทุกฝ่าย จะต้องทำความเข้าใจตามบทบาทหน้าที่และนโยบายที่ตกลงไว้ และยังพบว่าผู้บริหารต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน อีกทั้งพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนได้ทุกโอกาสทัศนคติเป็นไปตามที่พึง

ประสงค์ของแต่ละฝ่ายเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ในการเข้าร่วมของชุมชนหรือประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจจะต้องมีการฝึกอบรมและเตรียมการก่อนพอสมควร ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตนเอง และไม่ควรรอคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะได้รับให้สูงเกินไปในการร่วมกับชุมชนแต่ละครั้ง

โอเบริน (O' Brien, 1990, pp.10-13) ศึกษาวิจัยเรื่องการร่วมกันตัดสินใจด้านการศึกษากับผู้ปกครอง การรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และครูใหญ่ในการกำหนดการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตองค์กรในโรงเรียนที่ผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่มีการทำข้อตกลงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริงและการมีส่วนร่วมที่เป็นความต้องการของผู้ปกครองและขอบเขตการรับรู้ของผู้ปกครองครูอาจารย์และครูใหญ่ที่แตกต่างกันทั้งเกิดขึ้นจริงและที่เป็นความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่าง ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และครูใหญ่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริง และส่วนที่เป็นความต้องการของผู้ปกครองในขอบเขตของนโยบายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของโรงเรียน/ชุมชน นักเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจะทำการตรวจวัดโดย SEDs-R อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า คะแนนสำหรับการรับรู้ ของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจริงมักจะต่ำกว่าคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วม

คริสฟีล (Chrispeels, 1992, abstract) ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ว่าเกิดจากปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนใดบ้างที่มีอิทธิพล เมื่อได้ข้อค้นพบแล้วจึงได้จัดปัจจัยที่แสดงถึงความ มีประสิทธิผลของโรงเรียน เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง และกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการ

เดวิด (David, 1996, pp.34-36) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า มีปัญหาสำคัญโดยสรุป 3 ประการ ดังนี้ 1) เวลาทำให้บุคลากรต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากเวลาทำงานปกติแต่ละวัน 2) คณะกรรมการโรงเรียนถูกมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบสูง แต่บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบางคนยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม เช่น ขาดความรู้เรื่องการบริหารโรงเรียน ขาดทักษะกระบวนการจัดการ ขาดความชัดเจนในบทบาท และ 3) ความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการ และการปฏิบัติ อาจได้รับมอบอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่ไม่ต้องการ

กรีน, และคอร์ทเนอร์ (Green, & Kreuter, 2005, pp.3-4) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามธรรมนูญโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า คุณลักษณะของธรรมนูญโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เห็นด้วยร่วมกันได้การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเรียบร้อย การจัดบรรยากาศเชิงบวก การกำหนดการคาดหวังที่สูง และการตรวจสอบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ครูและผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำของครู และกำหนด

พันธกิจที่ชัดเจนหนักแน่น มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ที่เต็มความสามารถ เฉพาะผู้ปกครองกับนักเรียนเห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม ครูไม่มั่นใจว่าโรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญอย่างจริงจังและพวกครูได้ร่วมตัดสินใจด้วย

แฮร์ริแกน (Harrigan, 2006, pp.2-3) ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนใน Title I Schools ผลที่ได้จากการศึกษา มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญสำหรับทั้งนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและสำหรับการเพิ่มความรู้อีกเกี่ยวกับผลกระทบและข้อจำกัดในเรื่องของประสิทธิภาพการศึกษาและนโยบายของแต่ละที่ แหล่งที่มาหลักของข้อมูลนั้น มาจากการทดสอบแบบอิงบรรทัดฐานระดับรัฐและระดับชาติ และเกณฑ์การทดสอบโดยการอ้างอิงมาตรฐานเป็นข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจการออกแบบการบริหาร จัดการไปยังครูและผู้บริหารผู้ดูแลเด็กในโรงเรียน Title I เป็นข้อมูลหลัก กลยุทธ์ที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การโยงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อตรวจสอบวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ดี ผลกระทบของกลยุทธ์ที่มีต่อประสิทธิภาพในการศึกษามีลักษณะเช่นเดียวกับการบริการจัดการโดยรวมของโรงเรียน การค้นพบที่สำคัญจากการศึกษานี้คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นผู้นำและเป็นรูปแบบในการบริหารและเป็นกลยุทธ์ที่อยู่ในเกณฑ์ดีโดยมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนบางส่วน แต่มีความล้มเหลวในการที่จะบรรลุผลตามความต้องการอื่นๆ ผลลัพธ์โดยรวมจากการทดสอบมาตรฐานให้ผลในทางที่ดี ผลที่ได้รับกราฟเส้นโค้งรูประฆังไปทางด้านบวก แต่ผลที่น่าตื่นตาตื่นใจที่สุดของการศึกษานี้คือ ความศรัทธาที่มีต่อครูและผู้บริหารในส่วนของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยปรับปรุงให้เกิดเป็นผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน โดยจำนวนมากกว่า 90% เห็นพ้องกันว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสามารถที่จะ ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ แม้ในขณะที่คะแนนการทดสอบไม่แสดงผลลัพธ์ที่เป็นบวกก็ตาม รากฐานของความเชื่อนี้จะช่วยให้ครูและผู้บริหารจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีส่วนสำคัญต่อสถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ชุมชน ผู้แทนครู ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้ต้องดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้ตลอดเวลา.

วิลสัน (Wilson, 2000, unpagged) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน Alberta : การรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนของรัฐ ค.ศ. 0994-0997 (School-Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders 0994-0997) จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาและทำความเข้าใจวิธีการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไป

ปฏิบัติในเขต Alberta ระหว่างปี ค.ศ. 0994–0997 โดยศึกษาบทบาท หน้าที่และทัศนคติของ ผู้นำในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้นำครู ผู้บริหารและประธานคณะกรรมการโรงเรียน จำนวนรวม 8 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน เก็บรวบรวม ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ สังเกตและศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เพิ่มบทบาท การมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

พาร์ค (Parkl, 2000, abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานรัฐ อัลเบอร์ตา สหรัฐอเมริกา โดยศึกษาการรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนของรัฐ ปี 0994-0997 จุดมุ่งหมายเพื่อการวิจัย เพื่อพัฒนาและทำความเข้าใจวิธีการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานไปปฏิบัติในโรงเรียนระหว่างปี 0994-0997 โดยศึกษาบทบาท หน้าที่ และทัศนคติของผู้นำ ในโรงเรียน ได้แก่ ผู้นำครู ผู้บริหาร และประธานคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 8 คน จาก โรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน และมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์ สังเกต การศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานเกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เพื่อบทบาทการมีส่วนร่วม ของชุมชน และพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

อีเวอร์สัน (Iverson, 2000, abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารายกรณีการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management : a case study) ผู้วิจัย ทำการศึกษารายกรณีการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา แห่งหนึ่งในเมืองนิวยอร์กเป็นเวลา 10 ปี ผลการวิจัยพบว่า SBM ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายใน โรงเรียนแต่ถูกสั่งการลงมาจากรัฐ โดยในเบื้องต้นโรงเรียนเพียงรับรู้ทำให้โรงเรียนตัดสินใจแบบ มีส่วนร่วม ครูใหญ่ของโรงเรียนมีความเข้าใจดีว่าผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ตามกฎหมายมากขึ้น จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น การ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะประสบความสำเร็จต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในโรงเรียน ต้องออกกฎหมายที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจอย่างจริงจัง และมีธรรมเนียมหรือแผนแม่บทใน ระดับโรงเรียนอย่างชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงคุณภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2561 แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,581 คน รวมเป็น 1,718 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2561) และผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 119 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,553 คน รวมเป็น 1,672 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2561) รวมทั้งสิ้น 3,390 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 256 คน และครูจำนวน 3,134 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2561 โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีจำนวนแน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 45) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 คน

2.2 ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ เป็นชั้นภูมิ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้บริหารมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารเป็นร้อยละ 50 จำนวน 179 คน และครู ร้อยละ 50 จำนวน 179 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิ

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปี 2561

สำนักงานเขต	พื้นที่	ขนาด	จำนวนประชากร(คน)			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)		
			ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
การศึกษาระถมศึกษา								
ลพบุรี			137	1,581	1,718	96	90	186
เขต 1		ใหญ่	3	237	240	2	13	15
		กลาง	57	785	842	40	45	85
		เล็ก	77	559	636	54	32	86
ลพบุรี			119	1,553	1,672	83	89	172
เขต 2		ใหญ่	1	49	50	1	3	4
		กลาง	59	1076	1135	41	62	103
		เล็ก	59	428	487	41	24	65
รวม			256	3,134	3,390	179	179	358

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วย 6

ด้าน ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารตนเอง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 5) การพัฒนาทั้งระบบ และ 6) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับการดำเนินงานดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

2. การหาค่าความเที่ยงตรง (validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ประจำสาขาวิชาได้ทำการตรวจสอบเบื้องต้น และมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (subject matter specialists) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ครอบคลุมความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ต้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน และครู 20 คน ในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability)

4. ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต้องได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.903

5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อนำแนะตัวผู้วิจัยในการติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 358 ฉบับ จึงได้ดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 หาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนน จากการตอบแบบสอบถามที่วัดปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านและแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของกานดา พูลลาภทวี (2539, หน้า 210) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง เพศ และวุฒิการศึกษา โดยการใช้การทดสอบที (t-test)

2.4 เปรียบเทียบระดับระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเมื่อจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 34)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N แทน	จำนวนประชากร
	e แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity) (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 90)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160)

$$a = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อคำถาม
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. ค่าร้อยละ (percentage) (สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2553, หน้า 90)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

5. ค่าเฉลี่ย (mean) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542, หน้า 227)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนหน่วยในกลุ่มตัวอย่าง

6. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542, หน้า 281)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D. แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X แทน	คะแนนแต่ละข้อ
	$\sum X$ แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7. สูตรทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 95)

$$1) F = \frac{S_1^2}{S_2^2}, \quad df_1 = n_1 - 1, \quad df_2 = n_2 - 1$$

เมื่อ	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่ามาก
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าน้อย

ถ้าทดสอบแล้วมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$2) t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}, \quad df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2 - 1}}$$

ถ้าทดสอบแล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$3) t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right]}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t แทน	สถิติทดสอบที (t-test)
	\bar{X}_1 แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2 แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S^2_1 แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S^2_2 แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1 แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 1
	n_2 แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 2

8. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) (กานดา พูนลาภทวี, 2539, หน้า 228-230)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F แทน	ค่าสถิติทดสอบ (f-test)
	MS_b แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean of sum squares between groups)
	MS_w แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (mean of sum squares within groups)

9. การทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) (กานดา พูนลาภทวี, 2539, หน้า 228-230)

$$F_1 = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{MS_w \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right] (k-1)}$$

เมื่อ	\bar{X} แทน	ค่าเฉลี่ย
	K แทน	จำนวนกลุ่ม
	n แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
	MS_w แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	ขนาดของตัวอย่าง (sample size)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ (F-test)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ (t-test)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าเบี่ยงเบน (sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (mean of squares)
*p ≤ .05	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
p > .05	แทน	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีวิเศษ โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้เซฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตั้งแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n=358)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1) ผู้บริหารสถานศึกษา	179	50.00
2) ครูผู้สอน	179	50.00
2. เพศ		
1) ชาย	167	46.60
2) หญิง	191	53.40
3. อายุ		
1) ต่ำกว่า 30 ปี	106	29.60
2) 30-40 ปี	150	41.90
3) สูงกว่า 40 ปี	102	28.50
4. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี/ เทียบเท่า	200	55.90
2) สูงกว่าปริญญาตรี	158	44.10

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n=358)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) น้อยกว่า 10 ปี	112	31.30
2) 10 - 20 ปี	150	41.90
3) มากกว่า 20 ปี	96	26.80
6. ขนาดของสถานศึกษา		
1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)	154	43.00
2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)	180	50.30
3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)	24	6.70

ตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.4 อายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.9 มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 55.9 มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 -20 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.9 เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.3

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังตาราง

3-7

ตาราง 3 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจ

ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านนโยบายแผนการบริหารงานบุคคลการบริหารงานงบประมาณ จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารและจัดการศึกษา	2.04	0.84	น้อย
2. ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	2.06	0.90	น้อย
3. ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไป	2.01	0.79	น้อย
4. ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจ การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอำนาจเต็มในการบริหารและจัดการศึกษา	2.02	0.88	น้อย
5. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา	2.33	0.92	น้อย
6. คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	2.29	0.96	น้อย
7. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาเข้ามาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา	1.86	0.70	น้อยที่สุด
8. สถานศึกษาพัฒนาศักยภาพในการรองรับของการกระจายอำนาจทางการศึกษา	1.92	0.87	น้อยที่สุด
9. สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา	1.87	0.77	น้อยที่สุด
ภาพรวม	2.04	0.32	น้อย

จากตาราง 3 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.04$, S.D.=0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ($\bar{X}=2.33$, S.D.=0.92) 2) คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=2.29$, S.D.=0.96) และ 3) ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.02$, S.D.= 0.88) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษาช่วยในการวางแผนและจัดการศึกษาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X}=1.86$, S.D.= 0.70)

ตาราง 4 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารควรส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	1.97	0.82	น้อยที่สุด
2. ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา	1.93	0.99	น้อยที่สุด
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	2.04	0.89	น้อยที่สุด
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา	2.12	0.93	น้อย
5. ผู้บริหารควรขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา	2.07	0.88	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. ผู้บริหารควรให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา	2.21	0.94	น้อย
ภาพรวม	2.05	0.42	น้อย

จากตาราง 4 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.05$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X}=2.21$, S.D.=0.94) และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X}=2.12$, S.D.=0.93) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3) ผู้บริหารควรขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา ($\bar{X}=2.07$, S.D.= 0.88) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X}=1.93$, S.D.=0.99)

ตาราง 5 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นและเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	2.06	0.93	น้อย
2. ผู้บริหารให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาและสถานศึกษามีบทบาทในการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา	2.01	0.90	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3. ผู้บริหารให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับชุมชนระดมทรัพยากรและทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	2.03	0.99	น้อย
4. ผู้บริหารจัดการบริหารสถานศึกษาได้อย่างหลากหลายวิธีตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน	2.02	0.92	น้อย
5. ผู้บริหารระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	2.00	0.96	น้อยที่สุด
6. ผู้บริหารใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า	2.04	0.97	น้อย
7. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปแบบของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1.77	0.92	น้อยที่สุด
8. ผู้บริหารจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง	2.05	0.80	น้อย
9. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทางด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียนต่างๆ	2.17	0.85	น้อย
ภาพรวม	2.01	0.38	น้อย

จากตาราง 5 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.01$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทางด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียนต่างๆ ($\bar{X}=2.17$, S.D.=0.85) 2) ผู้บริหารให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นและเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X}=2.06$, S.D.=0.92) 3) ผู้บริหารจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ($\bar{X}=2.04$, S.D.=0.80) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปแบบของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=1.77$, S.D.=0.92)

ตาราง 6 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการบริหารตนเอง

ปัญหาด้านการบริหารตนเอง	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนของสถานศึกษาอย่างมีระบบแบบแผน	1.92	0.91	น้อย
2. ผู้บริหารจัดการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลายวิธีตามสภาพของโรงเรียน	2.13	0.72	น้อย
3. ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ	2.24	0.99	น้อย
4. สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า	2.37	0.99	น้อย
5. สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจ สั่งการ ดำเนินการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	2.27	0.95	น้อย
6. สถานศึกษากำหนดทิศทางการทำงาน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงบประมาณและ ดำเนินการตามกรอบโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล	2.23	0.97	น้อย
7. สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศและการ พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ	2.56	0.93	น้อย
8. สถานศึกษามีการนิเทศติดตามผล การวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	2.18	0.92	น้อย
9. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี	2.28	0.88	น้อย
ภาพรวม	2.24	0.35	น้อย

จากตาราง 6 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการบริหารตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.24$, S.D.=0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศและการ พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=2.56$, S.D.=0.93) 2) สถานศึกษา

มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า ($\bar{x}=2.37$, S.D.=0.99) และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี ($\bar{x}=2.28$, S.D.=0.88) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศติดตามผล การวัดและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{x}=2.18$, S.D.=0.92)

ตาราง 7 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

ปัญหาด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	ระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.02	0.81	ปานกลาง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู	3.58	0.81	ปานกลาง
3. สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	2.77	0.53	น้อย
4. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน และมีการ ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนด	2.21	0.83	น้อย
5. สถานศึกษามีการจัดทำสารสนเทศ การทำงานเพื่อใช้ในการประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.05	0.85	ปานกลาง
6. สถานศึกษามีการวัดผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส และมีหลักฐานที่แสดงถึงการวัดผล ประเมินผลของผู้เรียน สามารถตรวจสอบได้	2.50	0.97	น้อย
ภาพรวม	2.85	0.36	น้อย

จากตาราง 7 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.85$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้

มีการพัฒนาครู ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.81) 2) สถานศึกษามีการจัดทำสารสนเทศ การทำงานเพื่อใช้ในการประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.05$, S.D.=0.85) และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.02$, S.D.=0.81) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการ พัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน และมีการ ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{X}=2.21$, S.D.=0.83)

ตาราง 8 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ภาพรวม

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการกระจายอำนาจ	2.04	0.32	น้อย
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.05	0.42	น้อย
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	2.01	0.38	น้อย
4. ด้านการบริหารตนเอง	2.24	0.35	น้อย
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.85	0.36	น้อย
ภาพรวม	2.21	0.21	น้อย

จากตาราง 8 พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$, S.D.=0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ ได้แก่ 1) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\bar{X}=2.85$, S.D.= 0.36) 2) ด้านการบริหารตนเอง ($\bar{X}=2.24$, S.D.= 0.35) 3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.05$, S.D.= 0.42) 4) ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X}=2.04$, S.D.= 0.32) และ 5) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\bar{X}=2.01$, S.D.= 0.38) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้เชฟเฟ้ (Scheffe's test)

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหาร (n=179)		ครู (n=179)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	2.02	0.33	2.06	0.31	1.134	.258
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.05	0.43	2.05	0.41	0.083	.934
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	1.99	0.40	2.03	0.36	0.885	.377
4. ด้านการบริหารตนเอง	2.16	0.36	2.31	0.32	4.085	.000*
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.88	0.40	2.82	0.32	1.732	.084
ภาพรวม	2.18	0.23	2.23	0.20	1779	.076

* $p \leq .05$

จากตาราง 9 พบว่าปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของบริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ชาย (n=160)		หญิง (n=173)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	2.05	0.32	2.03	0.32	0.481	.631
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.05	0.44	2.05	0.40	0.167	.868
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	2.03	0.39	2.00	0.37	0.669	.504
4. ด้านการบริหารตนเอง	2.22	0.32	2.25	0.37	0.726	.469
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.88	0.37	2.82	0.35	1.426	.155
ภาพรวม	2.21	0.21	2.20	0.22	0.581	.562

* $p \geq .05$

จากตาราง 10 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.118	2	0.059	0.552	.576
	ภายในกลุ่ม	37.935	355	0.107		
	รวม	38.053	357			
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.341	2	0.227	1.539	.216
	ภายในกลุ่ม	52.401	355	0.148		
	รวม	52.855	357			
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.297	2	0.148	1.176	.310
	ภายในกลุ่ม	44.805	355	0.126		
	รวม	45.102	357			
4. ด้านการบริหารตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.297	2	0.148	1.176	.310
	ภายในกลุ่ม	44.805	355	0.126		
	รวม	45.102	357			
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	ระหว่างกลุ่ม	0.886	2	0.443	3.325	.037*
	ภายในกลุ่ม	47.269	355	0.133		
	รวม	48.155	357			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.091	2	0.046	0.948	.388
	ภายในกลุ่ม	48.155	355	0.048		
	รวม	48.246	357			

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's method) แสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ ในด้านที่ 5 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30-40 ปี	สูงกว่า 40 ปี
		2.79	2.91	2.85
ต่ำกว่า 30 ปี	2.79	-	0.12*	0.06
30-40 ปี	2.91	-	-	0.06
สูงกว่า 40 ปี	2.85	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามอายุ ด้านที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่างกับอายุระหว่าง 30-40 ปี

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ปริญญาตรี/ เทียบเท่า (n=200)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n=158)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. ด้านการกระจายอำนาจ	2.03	0.33	2.06		
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.03	0.42	2.08	0.43	0.960	.338
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	1.98	0.43	2.06	0.31	2.156	.032*
4. ด้านการบริหารตนเอง	2.21	0.35	2.27	0.34	1.656	.099
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.87	0.36	2.82	0.36	1.266	.206
ภาพรวม	2.19	0.23	2.23	0.19	1.754	.082

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.175	2	0.088	0.820	.441
	ภายในกลุ่ม	37.878	355	0.107		
	รวม	38.053	357			
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.254	2	0.127	0.701	.497
	ภายในกลุ่ม	64.406	355	0.181		
	รวม	64.660	357			
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.018	2	0.009	0.060	.942
	ภายในกลุ่ม	52.837	355	0.149		
	รวม	52.855	357			
4. ด้านการบริหารตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.159	2	0.080	0.628	.534
	ภายในกลุ่ม	44.943	355	0.127		
	รวม	45.102	357			
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	ระหว่างกลุ่ม	0.465	2	0.055	1.153	.317
	ภายในกลุ่ม	47.690	355	0.048		
	รวม	48.155	357			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.111	2	0.055	1.153	.317
	ภายในกลุ่ม	17.050	355	0.048		
	รวม	17.161	357			

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.030	2	0.015	0.141	.868
	ภายในกลุ่ม	38.022	355	0.107		
	รวม	38.053	357			
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.131	2	0.066	0.361	.697
	ภายในกลุ่ม	64.529	355	0.182		
	รวม	64.660	357			
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.095	2	0.047	0.319	.727
	ภายในกลุ่ม	52.760	355	0.149		
	รวม	52.855	357			
4. ด้านการบริหารตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.660	2	0.330	2.638	.073
	ภายในกลุ่ม	44.442	355	0.125		
	รวม	45.102	357			
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	ระหว่างกลุ่ม	0.024	2	0.012	0.090	.914
	ภายในกลุ่ม	48.130	355	0.136		
	รวม	48.155	357			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.050	2	0.025	0.516	.598
	ภายในกลุ่ม	17.111	355	0.048		
	รวม	17.161	357			

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 พบว่า ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีจำนวนแน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 45) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 คน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้บริหารมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารเป็นร้อยละ 50 ตามขนาดของสถานศึกษา และลดจำนวนกลุ่ม

ตัวอย่างครู ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 179 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 179 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ ทำการหาคุณภาพเครื่องมือได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.903

3. การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้เชฟเฟ่ (Scheffe's test) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

1.1 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ชุมชนและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และ 3) ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษาช่วยในการวางแผนและจัดการศึกษาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจ พบว่าระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2) ผู้บริหารควรขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา

1.3 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทางด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียนต่าง ๆ 2) ผู้บริหารให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นและเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทใน การจัดการศึกษาใน รูปแบบของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการบริหารตนเองในภาพ รวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศและการพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมี ประสิทธิภาพ
- 2) สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ อย่างคุ้มค่า และ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่องทุกปี ตามลำดับส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศติดตามผล การ วัดและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.5 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการตรวจสอบและ ถ่วงดุลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู
- 2) สถานศึกษามี การจัดทำสารสนเทศ การทำงานเพื่อใช้ในการประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน และมีการ ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

1.6 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อ ได้แก่

- 1) ด้านการตรวจสอบและ ถ่วงดุล
- 2) ด้านการบริหารตนเอง
- 3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 4) ด้านการกระจายอำนาจ และ
- 5) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

2.1 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของบริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารตนเอง แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกอายุในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.5 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.6 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

1.1 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการกระจายอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ให้โอกาสคณะครูและบุคลากรได้ร่วมนำเสนอความคิดเห็น และเปิดโอกาส ให้ครูหรือบุคลากร ได้ร่วมกันพัฒนางาน ทั้งนี้ด้านการคิดการตัดสินใจไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้บริหารเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาได้กระจายอำนาจมายังสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาก็กระจายอำนาจการบริหารการศึกษาต่อไปยังงานครูและบุคลากร การคิดและตัดสินใจ การปฏิบัติหน้าที่จึงไม่เกิดความล่าช้า หรือการเสนอข้อคิดเห็นอื่นๆ ภายในโรงเรียนเป็นไปได้ง่ายขึ้น สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครู หรือบุคลากร ได้ร่วมพัฒนางานแล้วเชื่อว่า งานต้องดำเนินไปด้วยดี และมีการร่วมแสดงความคิดเห็นโดยคนส่วนใหญ่เป็นหลัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชฎามา ศรีเหลือง (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่าด้านการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษา และบริบทท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำ และสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับชุมชนเปิดโอกาสให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการคัดเลือกสรรหาคณะกรรมการที่มีคุณภาพและมีความรู้ความเข้าใจในการจัด การศึกษา เป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้สามารถแก้ปัญหาคล่องตัวไปด้วยดีจนทำให้ชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ให้ความไว้วางใจ และให้เกิดความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น หลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนจนได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปจนทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษากำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการแสดงความคิดเห็นในการบริหาร ไม่มีเกิดความขัดแย้งและสอดคล้องกับฝ่ายบริหาร ซึ่งทำให้งิจกรรมการจัดทำ แผนประจำปี ไม่มีปัญหาและมีความรวดเร็วในการจัดทำแผนประจำปี ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากรภายนอกและวิทยากรท้องถิ่นไม่เสียเวลาทำงานปกติแต่ละวัน ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้ามาช่วยดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา โดยเฉพาะการประชุมคณะกรรมการและอนุกรรมการ ต่างๆ การทำงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น ไม่เป็นภาระต่อครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาภา ศรีเหลือง (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำ

วิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนอยู่ในอันดับน้อย

1.4 บทคัดย่อปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ด้านการบริหารตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษา สถานศึกษามีการประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงทำให้การจัดการด้านบริหารตนเองเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สถานศึกษาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการบริหารงบประมาณในการจัดการศึกษาเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษาไม่ทำเพื่อตนเองหรือพวกพ้อง และสถานศึกษาไม่เสียอำนาจในการบริหารสถานศึกษา ทำให้การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่ยุ่งยาก สถานศึกษาควรมีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีวิธีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนและส่งเสริมให้มีการจัดระบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการสำรวจจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาเพื่อที่จะปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา และกำหนดวิธีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอัชฎากร เกตมาลา (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า หลักการบริหารตนเอง อยู่ในระดับมาก

1.5 บทคัดย่อปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คือ ไม่มีการจัดทำรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลางสถานศึกษาวิเคราะห์และประเมินค่าความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชน และส่วนกลางให้มีการ

ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน แต่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่รู้บทบาทของตนเองในการตรวจสอบการระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอและมีภาระมาก ไม่มีความรู้ในการเข้ามาตรวจสอบทำให้ไม่เล็งเห็นความสำคัญในการร่วมรับรู้และแก้ปัญหา ร่วมกันตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างจริงจัง หรือการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ อาจไม่เป็นไปในทางเชิงสร้างสรรค์ แต่เป็นไปในเชิงลบมากกว่าทางบวก ครูมีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอยู่แล้ว บางครั้งทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชญาภา ศรีเหลือง (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ด้านภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จะต้องปฏิบัติงานตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป จึงทำให้การบริหารงานในโรงเรียนมีความเรียบร้อย ราบรื่น อีกทั้งยังมีระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก จึงส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีคุณภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของบริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

2.1 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความรู้ ความเข้าใจ แนวการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สนับสนุนนโยบายของชาติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสาระสำคัญตามมาตรา 39 และมาตรา 40 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กำหนดให้การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถาน

ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การให้ความร่วมมือในด้านความรับผิดชอบ ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็เห็นความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นไปอย่างราบรื่น และมีการคล่องตัว เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีทัศนะในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน

2.3 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกอายุ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีอายุมากกว่า ย่อมมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้มากกว่า บุคลากรที่อายุน้อย ซึ่งการพัฒนาสถานศึกษาจะต้องทำอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นบุคลากรทุกคนต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอายุแตกต่างกัน ย่อมมีทัศนะในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของศุภลภทร บุญอยู่ (2561, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิจำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

2.4 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นงานที่ต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้

ความสามารถ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ โดยต้องมีความร่วมมือ เพราะการสอนงาน การแนะนำ เพื่อให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลวิจัยของอัมภากร เกตมาลา (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพ รวมไม่แตกต่างกัน

2.5 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีประ สิทธิภาพตามเป้าหมายที่ต้องการ จึงส่งผลให้บุคลากรที่มี ประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีทัศนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวัชรภรณ์ บุญพัก (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน ศึกษาและข้าราชการครู เมื่อเปรียบเทียบ และประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกัน

2.6 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาด สถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานในโรงเรียนไม่ว่า จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จะต้องปฏิบัติงานตาม กรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งาน งบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป จึงทำให้การบริหารงานในโรงเรียน เมื่อจำแนก ตามขนาดสถานศึกษา จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลวิจัยของศุภลักษณ์ บุญอยู่ (2561, บทคัดย่อ) ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความคิดเห็นของ ข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนก ตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยโดย เสนอจากผลการวิจัยในรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาและให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

1.3 ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษา ควรขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณให้เกิดความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

1.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยมีการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลางเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้การจัดการศึกษาได้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

2.2 ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรกมล เพิ่มผล. (2554). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- กรมการปกครอง. (2545). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ
: สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น.
- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- _____. (2550). หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับ
ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราช
กิจจานุเบกษา.
- _____. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 3 พ.ศ.
2553). กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กำพล ฤทธิ์รักษา. (2545). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ใน
โรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- กิติมา บริดีดีลภ. (2542). ทฤษฎีบริหารองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ธารนิพิมพ์.
- กุญชรี้ คำชาย. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- กุหลาบ บุรีสาร. (2547). การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2546). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในทรรศนระบุคคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม จังหวัดนนทบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- คมกฤษ คัมภีรานนท์. (2546). สภาพและปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- จรัส อติวิทยาภรณ์. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สงขลา : เทมการพิมพ์สงขลา.
- จันทร์จิรา จูมพลหล้า. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบความสำเร็จการจัดการศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานี, 7(2), 1-7.
- เจริญศรี พงษ์สิงห์. (2543). รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารและการจัดการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทาง
การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- เจริญศักดิ์ เจริญยง. (2551). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชญาภา ศรีเหลือง. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย กาศักดิ์. (2546). อนาคตภาพและทางเลือกในอนาคต สำหรับการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสิงห์บุรี ปีพุทธศักราช
2555. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ชาญชัย อาจนสมภาร. (2540). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ซารี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- โณทัย อุดมบุญญาภาพ. (2544). จิตวิทยาการทำงาน. กภาพสินธุ์ : ประสาน.
- ดาวเรือง กินางวงศ์. (2553). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ดำรง พลโกชน์. (2545). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 1(3), 28-31.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2545). การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสนาธรรม.
- ชเนศ ขำเกิด. (2545). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. มิตรครู, 31(23), 40-41.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป การศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล. ที. เพรส.
- นงลักษณ์วิรัชชัย, และสุวิมล ว่องวาณิช. (2545). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วย การวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2546). เอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักการบริหาร การศึกษา. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.
- _____. (2547). วิชาหลักการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์.
- นเรศ จงอารี. (2550). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของข้าราชการครูใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี.
- บุญเทียม อังสวัสดิ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์อบรม ก่อนเกณฑ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการ วิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เจริญดี.
- บุญมี เณรยอด. (2546). รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่องการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วารสารวิถีและวิถีไทย, 2(50), 121-135.
- ประจวบ สงวนทรัพย์. (2540). ความต้องการและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหาร. สถานี ตำรวจหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ประยูร อัครบวร, และคนอื่น ๆ. (2552). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ประเสริฐ ทองเกตุดู. (2540). เหตุผลของการตัดสินใจวิชาชีพและความต้องการการศึกษาของแม่ชีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). ชุดฝึกอบรมครู : ประมวลสาระหลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปัญญา แก้วกียูร, และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปฏิรูปการศึกษา.
- พิชิต เสงี่ยมจิต. (2548). การประกันคุณภาพการศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิณสดา สิริธรงค์ศรี. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เซเวนพรนติ้ง กรุ๊ป.
- ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์. (2540). การวิเคราะห์เชิงการเมืองของพัฒนาการและทางเลือกในการพัฒนาโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหาร การศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2528). การฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. นนทบุรี : ผู้แต่ง.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2540). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). การบริหารการผลิต. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือสื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.

- รุ่ง แก้วแดง. (2540). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.
- _____. (2542). ครูกับการพัฒนาตนเอง. **วารสารข้าราชการครู**, **19(3)**, 37-38.
- _____. (2543). **ปฏิวัติการศึกษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : มติชน.
- วรรณารถ แสงมณี. (2546). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- วรุณยุพา วิโนทพรรษ์. (2546). **ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัชรพล สุดสายเนตร. (2556). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรารภรณ์ บุญพัก. (2560). **ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วาสนา สายทอง. (2553). **แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในอำเภอแม่वंก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิจารณ์ พานิช. (2544). **การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิวัฒน์ แพร์สิริ. (2543). **ประวัติศาสตร์การศึกษาคาทอลิกอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ฐานแห่งการพัฒนาสู่ศตวรรษที่ 3 ใน 336 ปี การศึกษาคาทอลิก**. กรุงเทพฯ : สมาคมสภา การศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย).
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2544). **การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ศาสตรา ปาสาบุตร. (2554). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุกลภัทร บุญอยู่. (2561). **ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

- ศุภิสราพร สุชาติพยะรัตน์. (2548). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS). นนทบุรี : ไร่ดีซี อินโฟติสทริบิวเตอร์ เซ็นเตอร์.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สนานจิตร์ สุกนทรทรัพย์. (2544). การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมคิด บางโม. (2544). การบริหารการศึกษา. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- _____. (2551). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร.
- สมคิด มawangศ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.
- สมยศ นาวิการ. (2540). การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- _____. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2548). สมรรถนะครูและผู้บริหารการศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 2(17), 10-21.
- _____. (2550). รายงานการวิจัย เรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2556). วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัครภูมิ. (2543). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซท.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2561). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพป.ลพ. เขต 1. สืบค้น พฤษภาคม 7, 2562, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=1601.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2561). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพป.ลพ.เขต 2. สืบค้น พฤษภาคม 7, 2562, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=1602.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). พัฒนาการของคุณภาพนักเรียน ประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). **การศึกษาความคิดเห็น ของผู้บริหาร เกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ : ร.ส.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2552). **คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 -2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พอยท์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). **จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2541**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้อง แผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนิตินิตการ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- สุชิน เรืองบุญสง. (2551). **การจัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพล จอกทอง. (2550). **การจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2553). **วิทยาการจัดการ**. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- เสนาะ ดิยาวารี. (2546). **หลักการบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). **ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารการศึกษา**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2544). **การกระจายอำนาจทางการศึกษากองการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ :
กรมสามัญศึกษา.
- _____. (2546). **ภาวะผู้นำในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ในการบริหาร
การศึกษา (หน่วยที่ 5-8)**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสาร์ วงศ์กระจ่าง. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับ
ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสกลนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2545). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ
การศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- หทัยวรรณ หาญกล้า. (2557). **การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
พันธุ์พันธ์.
- อนุชา เทวราชสมบูรณ์. (2541). **การศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทาง
การศึกษาเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการ
การศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จังหวัดและอำเภอเขตการศึกษา 7.
พิษณุโลก : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 7**.
- อรทัย ริมศิริ. (2547). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี
เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรทัย แสงทอง. (2552). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อ่องจิต เมธยะประภาส. (2550). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อึ้งภากร เกตมาลา. (2560). สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ รัตน์มณี. (2553). ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า. สืบค้น ธันวาคม 20,
2557, จาก [http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=878&
articlegroup_id=203](http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=878&articlegroup_id=203).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาใน รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน **School-based
Management**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bartol, K.M., & Martin, D.C. (1990). **Management**. New York : McGraw-Hill.
- Beare, P.G. (1989). **Principle and Practice of Adult Health Nursing**. St.Louis : Mosby.
- Becerra, Vega G. (1974, November). Role Perception of Administrators and Community
Representation in Participatory Decision Making. **Dissertation Abstracts
International, 34**, 6887–A.
- Bourne, L.E., Bruce R.E., & Roger, L.D. (1972). **The Psychology of Thinking**. New
Jersey : Prentice–Hall.
- Brookfield, S.D. (1984). Self R Directed Adult Learning : A Critical Paradigm. **Adult
Education Quarterly, 35(2)**, 59R71.
- Brown, W.B., & Moberg. D.J. (1980). **Organization theory and Management: A macro
approach**. New York : Joho Wiley & Sons.
- Bruce, Elkins Louis. (1972, January). The Role of the Elementary Principal in
Community- School Relation. **Dissertation Abstracts International, 32(1)**,
6026–A.
- Caldwell, D.F., & O'Reilly, C.A. (1998). **The Impact of Accurate Information on Job
Choice and Turnover Decisions**. Texas : Dallas, Paper Presented at the
Annual Meeting of the Academy of Management.
- Campbell, Angus. (1976). Subjective Measures of Well-being. **America Psychologist, 31(2)**, 117-124.
- Campbell, J.P. (1997). **On the Nature of Organizational Effectiveness**. Washington
D.C. : Goodman, P.

- _____, & Beaty, E.E. (1976). **On the Nature of Organizational Effectiveness. In New Perspectives on Organizational Effectiveness.** Edited by S. Paul Goodman and M. Johannes Pennings San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Chapman, J.D., et al. (1996). **The Reconstruction of Education.** London : Redwood Books Limited. Fry, Gerald.
- Charles, Harrigan. (2006). **School-Based Management : A Study of its Impact on Student Achievement in Title I Schools.** A dissertation Doctor of Education Fielding. Graduate University.
- Cheng, Yin Cheong. (1996). **School Effectiveness and School - Based Management : A Mechanism for Development.** Washington : The Flamer Press.
- Chrispeels, J.H. (1992). **Purposeful Restructuring.** London : Falmer.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** Ithaca, NY : Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cornbach, L.J. (1990). **Essential of Psychological testing (5thed.).** New York : Harper Collins.
- Cotton, J.L. (1997). Does employee involvement work ? Yes, sometime. **Journal of Nursing Care Quality, 12(2), 33-45.**
- Cronbach, L.J. (1971). **Essentials of psychological testing.** New York : Harper & Row.
- David, F.R. (1999). **Strategic Management Concept & Cases.** New York : Macmillan Publishing.
- Edley Jr.C. (1992). **A world class school for every Child : The challenge of reform in Pennsylvania.** Boston : Harvard University Law School.
- Erwin, W. (1976). **Participation Management : Concept Theory and Implementation.** Atlanta Ga : Georgia State University.
- Fisk, Robert S. (1975). **Administration Behaviour in Education.** New York : n.p.
- Gides, C.H. (1993). **A study of empowerment in mother of chronically.** Michigan : Boston College.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education.** New York : McGraw-Hill.

- Green, L.W., & Kreuter, M.W. (2005). *Health Program Planning an Educational and Ecological Approach*. New York : Quebecor World Fairfield.
- Hanson, E.M. (1998). Strategies of Educational Decentralization : Key Questions and Core Issues. **Educational Administration**, **36(2)**, 1-14.
- Husen, T., & Postlethwaite, N.T. (1994). **The international encyclopedia of education** (2nded.). Great Britan : BPC Wheatons.
- Iverson, C.J. (2000). School-Based Management : A Case Study. **Dissertation Abstracts International**, **62(5)**, 192.
- Kast, F.E., & Rosenzweig, J.E. (1995). **Organization and management** (4thed.). New York : McGraw-Hill.
- Kimbrough, R.B., & Nunery, M. (1988). **Education administration: An introduction**. New York : Macmillan.
- Megginson, D., & Pedler, M. (1992). **Self-development: A facillitator's guide**. London : McGraw-Hill.
- Miller, Donald E. (1979). **Working with people : human resources management in action**. CBI : McGraw-Hill.
- Norton David P. (1996). **The Balanced Scorecard : Translating Strategies into Action**. Boston : Harvard Business School Press.
- O' Brien, James. (1990). **A Management Information System : A Managerial and User Perspective**. Boston : Irwin.
- Park, J.P. (2000). Creating an Autonomous School Community: School-Based Management in Korea. **Dissertation Abstracts International**, **61(11)**, 239.
- Peter Drucker. (1995). **The practice of management**. New York : Haper & Row, Publishevs.
- Peterson, E., & Plowman, E.G. (1980). **Business Organization and Management**. Homewood, Illinois : Richard D. Irwin.
- Ramseyer, et al. (1995). **Factor Affecting Education Administration**. Ohio : Ohio State University.
- Reynolds, D., & Creemers B. (1990). **School effectiveness and school improvement : a mission statement, school effectiveness and school imprevement**. Lisse : Swets & Zeitlinger.

- Sergiovanni. (1980). **Education Governance and Administrative**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Simon, Herbert A, Donald, W. Smithburg, & Victor, A. Thomson. (1966). **Public Administration**. New York : Alfred A. Knopf.
- Simon, Smithburg, D.W., & Thompson, V.A. (1960). **Public Administration**. New York : McGraw-Hill.
- Smite, A. Organ, D.W., & Near, J.P. (1980). Organizational Citizenship Behavior: Its Nature and Antecedents. **Journal of Applied Psychology**, **68(4)**, 653–663.
- Smith, E.W., et al. (1971). **The education encyclopedia**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Stoner, J.A., & Freeman, K.E. (1992). **Management** (5thed.). London : Prentice-Hall.
- Wilson, Robert James. (2001). School-Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders 1994-1997. **Dissertation Abstracts International**, **62(3)**, unpagued.
- Wohlstetter, Priscilla. (1995). Getting school-based management right : What works and what doesn't. **Phi Delta Kappan**, **2(77)**, 22-25.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics : an introductory analysis**. New York : Harper & Row.
- Youngs, P., & King, M.B. (2002). Principal leadership for professional development to build school capacity. **Education Administration Quarterly**, **38(5)**, 643-670.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา
และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของสถานศึกษาในเขตจังหวัดลพบุรี
2. ลักษณะแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของสถานศึกษา จำนวน 39 ข้อ
3. ขอความอนุเคราะห์ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานว่าอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับระดับการบริหารของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน ซึ่งกำหนดระดับการปฏิบัติ ดังนี้

5 หมายถึง	มีปัญหาในการบริหารมากที่สุด
4 หมายถึง	มีปัญหาในการบริหารมาก
3 หมายถึง	มีปัญหาในการบริหารปานกลาง
2 หมายถึง	มีปัญหาในการบริหารน้อย
1 หมายถึง	มีปัญหาในการบริหารน้อยที่สุด
4. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่เกิดผลกระทบต่อการทำงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อื่นๆ ระบุ.....

2. เพศ

ชาย หญิง

3. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30 - 40 ปี สูงกว่า 40 ปี

4. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี / เทียบเท่า สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่า 10 ปี 10 - 20 ปี มากกว่า 20 ปี

6. ขนาดของสถานศึกษา

ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 120 คน)
 ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 300 คน)
 ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกเป็นแนวทาง 5 ประการ

ข้อ	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ						
1	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านนโยบายแผนการบริหารงานบุคคลการบริหารงานงบประมาณ จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารและจัดการศึกษา					
2.	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน					
3.	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไป					
4.	มีการกระจายอำนาจ การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอำนาจเต็มในการบริหารและจัดการศึกษา					
5.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา					
6.	คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา					
7.	มีเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษาช่วยในการวางแผนและจัดการศึกษาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา					
8.	สถานศึกษาพัฒนาศักยภาพในการรองรับของการกระจายอำนาจทางการศึกษา					
9.	สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา					
10.	การส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา					

ข้อ	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม						
11.	การกระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา					
12.	ส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา					
13.	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่างๆของสถานศึกษา					
14.	การขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา					
15.	ให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา					
ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน						
16.	คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นและเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา					
17.	คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นต่อแผนพัฒนาและสถานศึกษามีบทบาทในการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
18.	คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับชุมชนระดมทรัพยากรและทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา					
19.	การจัดการบริหารสถานศึกษาได้อย่างหลากหลายวิธีตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน					
20.	การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ					
21.	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า					

ข้อ	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน						
22.	การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทใน การจัดการศึกษาในรูปแบบของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
23.	การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง					
24.	การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทางด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียนต่าง ๆ					
ปัญหาด้านการบริหารตนเอง						
25.	การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนของสถานศึกษาอย่างมีระบบแบบแผน					
26.	ผู้บริหารจัดการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลายวิธีตามสภาพของโรงเรียน					
27.	การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ					
28.	สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า					
29.	สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจ สั่งการ ดำเนินการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา					
30.	สถานศึกษากำหนดทิศทางการทำงาน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงบประมาณและ ดำเนินการตามกรอบโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล					
31.	สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศและการ พัฒนา ระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ					
32.	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามผล การวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา					
33.	สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี					

ข้อ	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
ปัญหาด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล						
34.	การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา					
35.	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู					
36.	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา					
37.	การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน และมีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนด					
38.	การจัดทำสารสนเทศการทำงานเพื่อใช้ในการประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
39.	การวัดผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส และมีหลักฐานที่แสดงถึงการวัดผลประเมินผลของผู้เรียน สามารถตรวจสอบได้					

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามเพื่องานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกเป็นแนวทาง 5 ประการ

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ							
1	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านนโยบายแผนการดำเนินงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารและจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3	การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4	ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจ การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอำนาจเต็มในการบริหารและจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6	คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการกำกับและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ชุมชนและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษาช่วยในการวางแผนและจัดการศึกษาในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา	+1	+1	0	+1	+1	0.80

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
8	สถานศึกษาพัฒนาศักยภาพในการรองรับของการกระจายอำนาจทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9	สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม							
10	การส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11	การกระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลระหว่างสถานศึกษา มาใช้ในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12	ส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14	การขอความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน นำทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษา ที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15.	ให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	0.80

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน							
16	คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความเห็นและเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17	คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาและสถานศึกษามีบทบาทในการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18	คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับชุมชน ระดมทรัพยากรและทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19	ผู้บริหารจัดการบริหารสถานศึกษาได้อย่างหลากหลายวิธีตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
20	การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ปัญหาด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน							
21.	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน อย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22.	การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปแบบของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	0	0.80
23.	การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24	การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทางด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียนต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
ปัญหาด้านการบริหารตนเอง							
25.	การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนของสถานศึกษาอย่างมีระบบแบบแผน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
26.	ผู้บริหารจัดการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลายวิธีตามสภาพของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
27.	ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28.	สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ อย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29.	สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจสั่งการ ดำเนินการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30.	สถานศึกษากำหนดทิศทางการทำงาน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงบประมาณและ ดำเนินการตามกรอบโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
31.	สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศและการ พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
32.	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามผล การวัดและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	0.80
31	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นชนชาติไทยที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
32	ผู้บริหารสร้างความรู้ ความตระหนัก เพื่อให้ครูภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
33.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ปัญหาด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล							
34.	การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
35.	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
36.	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
37.	การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน และมีการ ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
38.	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และรายงานความก้าวหน้า ของการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
39.	การวัดผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส และมีหลักฐานที่แสดงถึงการวัดผลประเมินผลของ ผู้เรียน สามารถตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร.อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรรณปัญญา	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ ดร.ปนิดา เนื่องพะนอม	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๗๔๒ /๖๒

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.อภิสรร์ค ภาชนะวรรณ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสรร์ค ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรชัย ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัย ได้เรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็น อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ มคอศ./๖๒

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัย ได้เรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็น อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ศษ๔/๖๒

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัย ได้เรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็น อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ศษ๒/๖๒

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.ปนิดา เนืองพะนอม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรรัชย์ ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัย ได้เรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็น อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ มอศ/๖๒

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัย ได้เรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out)
เครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๒/๓๒๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๑

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรชัย ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวสุวรรณา นาทอง ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๑๔๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

E-mail : education@tru.ac.th

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๒/๓๒๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สรชัย ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวสุวรรณา นาทอง ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๑๔๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

E-mail : education@tru.ac.th

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๒/๓๓๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๑

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.สรรัชชัช ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวสุวรรณา นาทอง ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้นักศึกษา จะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๑๔๔๑๑

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๒/๓๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒

ด้วยนางสาวสุวรรณา นาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.สรรัชย์ ชูชีพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวสุวรรณา นาทอง ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้นักศึกษา จะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศรี ตุ่นทอง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุวรรณา นาทอง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	24 หมู่ 5 ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านด่านไทยล้อม อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2539 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
	พ.ศ. 2563 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี